

NÔNG-CO MIN-ĐAM

25 avril 1918

THƯƠNG ĐĂNG DƯỢC PHÒNG G. RENOUX

NHẬT HẠNG BẢO-TÈ-SU

Ở ngang nhà hát Tây. — Saigon

Tiệm củ của ông HOLBÉ và RENOUX

- Y-khoa dược liệu đồ thứ
- Vật liệu để bào chế thuốc
- Vật liệu để dùng chụp hình
- Đồ tiện dụng cho người Langsa và người ngoại-quốc
- Đồ phụ tùng cho nhà bào chế thuốc
- Đồ phụ tùng về máy chụp hình
- Kiền và giấy để chụp hình
- Đồ để dùng bó rịt
- Dầu thơm thượng hạng đồ thứ
- Dầu máng (Bạc-hà) thượng hạng

Thuốc nước hiệu R. để dùng mà bỏ nha-phiên của ông Holbé chế ra.
Như vị nào có mua thuốc của Thương-đăng Dược-phòng G. Renoux thì phải nài cho có cái nhãn
hiệu Xích-long (con rồng đỏ).

P. S.—Nếu vị nào có gởi thư xin, thì nhà Thương-đăng Dược-phòng G. Renoux sẽ gởi cho không
một cuốn Dược-tính-lược-biên có chỉ rõ cách dùng các thứ thuốc.

Saigon, Imp. Commerciale C. ARDIN ET FILS.

Tirage: 1.000 exemplaires.

Le Directeur-Gérant: NGUYỄN-CHÁNH-SẮT

Ng. ch. Sắt

NÔNG-CÔ MIN-ĐAM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce
PARAISANT LE JEUDI

17e ANNÉE
NĂM THỨ 17
Ngày 2 Mai
1918

農 賈 茗 談

Số 62
Ngày 22 tháng ba
năm Mậu-Ngũ

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm

ĐỊNH GIÁ BÁN
TRONG CỎI ĐỒNG-ĐƯƠNG

Một năm.....	5 00
Sáu tháng.....	3 00
Mỗi số.....	0 15

ABONNEMENTS
France et Colonies

Un an.....	20fr.00
Six mois.....	12 00

Les abonnements sont payables d'avance

Chủ nhơn:
F. CANAVAGGIO

Quản-ly, kiêm Chánh-chủ-bút:
Nguyễn-chánh-Sắt

Đại-biểu:
Đặng-thúc-Liêng — Nguyễn-viên-Kiểu

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

La ligne de 0m065 de large... 1 50
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.
Pour les annonces commerciales on traite à forfait.

RAO BÁO
Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thư, hoặc đến tại Bồn-quản mở thương nghị.

Direction, Rédaction et Administration: 48, rue Hamelin. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Xin khán-quan lưu ý.
2. Riêng nhau là một điều rất tệ.
3. Nam-Việt tài-nguyên.
4. Nông-nghiệp tương-tế Hội (Mytho.)
5. Đông-Đương thời sự.
6. Nghĩa-quyên.
7. Cuộc tế Nam-giao.
8. Hỉ tin.
9. Cuộc tế số Saigonaise patriotique.
10. An sựệp nạn.
11. Lời rao đấu giá.
12. Lê-hoàng-Muru Công-luận-Báo.
13. Đại-Pháp lễ nghi.
14. Trình thám tiền thuyết.
15. Thầy trò nói chuyện.
16. Vài lời cảm tạ.
17. Túc-Kiểu.
18. Thi phổ.
19. Thủ-giảng-hồ.
20. Các lời rao thương mại.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯƠNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN-ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHUNG-HUỖN

Phẩm mà đôn-bà khác hơn đôn-ông thì chỉ có 2 điều: 1- đường-kính, 2- san-đê mà thôi. Nên hệ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kính đều đặn. Nếu đường kính chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, gốc bởi ngoại-cảm, lục-dâm, hoặc tại lo, rầu, buồn-bực, ưu-huật trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đến đặng đó nơi đường-kính không đều mà ra.

TIỆM LỚN ĐÂY, từ ngày đặng phương thuốc máu-nhiệm của ông Tô truyền lại đến nay, hằng gìn lòng cứu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gọt công chế ra mà làm hườn để trị cho các chứng bệnh đôn-bà đều đặn đặng hết.

Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh, mà rồi sanh con dễ chầu cũng nhiều, chỉ như đôn-bà có thai mà uống thuốc này, thì lại đặng an thai hẳn hẳn, chứng sanh con ra đặng mạnh mẽ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đôn-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chà trị các chứng kể ra sau này:

- 1- Đường-kính hoặc trái, hoặc sục, hoặc ít, hoặc nhiều;
- 2- Bạch-dãi, Bạch-dâm, ra hoai không dứt;
- 3- Đường kính hoặc vàng dợt, hoặc đen tím;
- 4- Khí huyết đều hư, đường kính không có;
- 5- Hoặc đường kính ra nhiều quá, như muốn làm băng;
- 6- Đường kính đi nghịch, sanh ra thổ huyết, trong bụng thì đau;
- 7- Thân thể chẳng yên, xây-xâm mặt mày, ăn uống không tiêu;
- 8- Đau lưng, mỏi cẳng, vàng mắt, òm gáy;
- 9- Thái động chẳng yên, trong bụng đau hoai hoai, đỏ rớt ở huyết mà đau, hoặc là nhao nhào ra.

Chưa uống: Mỗi ngày phải uống 4 hườn, uống với nước trà. Còn đôn-bà đẻ thì phải dùng nước đá con nít mà uống với thuốc.

CỬ-AN: Những đó sông-ait, lạnh-lão, cũng là đó rang-nướng nóng này, độc-dịa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 hườn, giá là..... 1 \$ 00

với nước trà. Còn đôn-bà đẻ thì phải dùng nước đá con nít mà uống với thuốc.

CỬ-AN: Những đó sông-ait, lạnh-lão, cũng là đó rang-nướng nóng này, độc-dịa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 hườn, giá là..... 1 \$ 00

Tễ sanh được thủy

Hiện nay là đời Y-học phát minh, cho nên nghề Y-thuật đã nghiệm cứ càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng mà đời càng tân hoá chừng nào, bệnh lại càng sanh nhiều chứng lạ lùng chừng này, cho nên phép làm thuốc cũng phải tùy cơ mà chế luyện thì mới thích hợp thời nghi. Nay Đôn-đương có chế một thứ thuốc nước này rất hay thần hiệu chủ trị các chứng kể ra sau này:

- Về các chứng ban,
- Bốn mùa cảm mạo,
- Nóng lạnh nhưt đầu,
- Thời chứng dịch hạch,
- Hoạt loạn mửa yã,
- Đau bụng sình bụng,
- Trùng phong trúng dâm,
- Bất tỉnh nhưn sự,
- Cảm gió sanh ho,
- Kiết máu kiết dâm,
- Nhứt mỗi cẳng mình,
- Tinh thảo bãi hoai,
- Trúng thổ phát nóng,
- Thủy thổ bất phục,
- Vị chẳng tiêu hoá,
- Đi ghe đại sảng,
- Sơ phong chanh rét,
- Đả ngứa nổi sần.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt đến 20 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.

Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 90

Nhị-khoa-cảng-co-tặng

Chà trị con nít chập-mạng kính phong, cũng các chứng bệnh của con nít kể ra sau này:

Cảm mạo phong-hàng, mình nóng, mặt đỏ, đăm ngàn chận con mắt lác liến, hoặc trợn trắng, cứng rưng, cứng hàm, bất tỉnh nhưn sự, miệng mỗi trắng khí, trong ruột đau thốc, hơi thở khô khè mà làm ra ho, hoặc khò khè đêm và giật tay giật chơn, đường đại huật bón, hoặc miệng mồm khó khàn lại hay khác nước, ấy là chứng CAP-KINH PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc tán này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mùa, khi hạ rút tay, rút chơn, da mặt xanh, vàng mét, òm gáy khô khè, ọc sữa, ăn uống chẳng đặng, khò khè có nước mắt, đêm ngủ con mắt không nhắm, đường đại đường tiểu không tốt, tay chơn lạnh ngắt, rét lâu chẳng hết, ấy là chứng MẠNG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc tán này lập tức thấy hiệu nghiệm.

CÁCH DÙNG: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói pha làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sắp lên mỗi ngày uống 2 lần, mỗi lần 1 gói. Còn con nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ đặng các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.

Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25

Bạch trược cao

Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái gắt, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu kế, lậu huyết, chảy ra dầm dề cứ theo phép mà dùng thì hết, lại trừ đặng các chứng bệnh độc.

Trong mỗi hộp đều có chỉ cách dùng.

Mỗi hộp giá là..... 0 \$ 60

ĐỒ-TÁI-SANH Đại-được-Phòng 36, rue Cialong, 26. — CHOLON

Tại đôn-hiệu tôi có bán đủ các thứ thuốc như mấy nhà thuốc lớn của Langsa và đủ các hiệu của mấy nhà thuốc danh tiếng bên Tàu, đôn-hiệu cũng có chế nhiều thứ thuốc rất hay: Như một thứ thuốc theo kiểu sau đây, để mà trị đâm đường-phôi, và trừ các chứng bệnh ho, như: Ho-lao, ho-tôn, ho có máu, ho-phong, ho-gió, chẳng luận là lâu hay mau, hề dùng tới nó thời tất nhiên thần hiệu, và xin quý ông coi cho kỹ những thuốc của đôn-hiệu tôi thời chất.

TẠI ĐÔN-HIỆU

Có trông rắng và bạch răng bằng vàng Tây với vàng Annam, chất chẳng khéo léo lắm, mà giá lại rẻ hơn hết các tiệm, quý ông muốn làm kiểu nào cũng đặng (Tôi cũng đặng bảo lãnh trong một năm như có hư tôi sửa lại không ăn tiền).

Những thuốc của tiệm Đôn-tái-Sanh và Đôn-trạch-Sanh trong lục tinh đều có bán lẻ.

PARFUMERIE-COIFFEUR-CHAPELLERIE

« Michel THO »

Tiệm hớt tóc ở đường Catinat, số 93, ngan nhà in và nhà bán sách của ông C. Ardin et Fils (Imprimerie Librairie Commerciale). bán nón, dù, xà-bông thơm và dầu thơm, gậy cầm tay, phấn thoa mặt và vân vân. Giá rẻ lãnh sữa máy may, máy viết các hiệu. Bán thơ truyện đủ thứ.

LỤC-TINH-KHÁCH-LÀU Số 84-92 đường Espagne SAIGON

Tiệm Lục-tinh-khách-lầu, có phòng ngủ rộng rãi, sạch sẽ và mát mẻ vô cùng; ở tại góc chợ mới Saigon đường Espagne số 84-92.

Đôn-trạch-Sanh, Đại-đu-ợc-phòng 7, Quai de Minh-Hương, 7 CHOLON

Tiệm bảo chế thuốc theo cách Langsa, có trữ đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây và Trung-quốc, chẳng thiếu món chi, nay đôn-hiệu mới chế một thứ thuốc này, theo theo ngót diệu, hình nó giống trái củ-ng, đặng trong hộp theo kiểu sau đây, để trị các chứng bệnh ho, đâm bụng và niết, uống nó thì ngủ ngon, thiệt là một thứ thuốc trị đâm bụng nhưt, chẳng luận lớn nhỏ, đều dùng đặng. Xin quý vị có mua thì phải coi cho kỹ, kẻo lầm đó giá.

TIỆM Trương-văn-Hanh SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng, xe máy và sửa xe. Lãnh thấp mượn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hèn, tau, lể, kỳ yên, tán-gia, hạ-thọ.

Khẩn đôn bằng nhiều tây tốt thượng hạng, bán mới và bán lể vô tội xe máy hiệu Michelia.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng ký lưỡng gởi contre remboursement nghĩa là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ.

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ Prix-courant.

TRƯƠNG-VĂN-HANH,
cần khẩn.

NAM-ĐÔNG-LỢI

56, Rue Viénot, Saigon

Hiệu NAM-ĐÔNG-LỢI, là cửa hàng An nam của hội Nam-kỳ Cơ-tư-phụ-ợng-công-ty, lập ra mà bán đủ các thứ.

- Hàng-Bác.
- Hàng-Tàu. — Hàng-Tây.
- Nón caques, Valises.
- Bổ may mừng, Annam dệt rẻ và chắc.
- Ông sục thau, xuy bạc, o tron, o chơn và vân vân.
- Vông gai, trà ướp sen, ướp thủy-tiên.
- May quần áo Annam.
- May áo quần Tây; đồ trắng, đồ Kaki, áo, chemises, blouses.
- Bán thiết giá — may mau ăn công rẻ — có mượn được thơ gởi.
- Xin mời quý khách đồng-bang tới xem chơi.

BUI-QUANG-CHIEU.

Thơ vầy mới phải

Mới nghe qua cái Đề-mục cuốn thơ, ai cũng cho rằng lạ, chừng mua về mà đọc thì mới biết rằng hay, ấy vậy anh em cũng nên mua một cuốn mà xem, thì mới biết vì sao mà đặt tên nó là thơ VẬY MỚI PHẢI?

Giá mỗi cuốn là ..... 0\$10

Tại Saigon mấy nhà sách đều có bán, tại quán Nông-cổ-Min-đam Saigon và quán Đại-việt-tập-chí Long-xuyên cũng có bán.

BÁN MÁY XAY LÚA

Nguyên tôi có mua một cái máy xay lúa, chưa xài tới, còn mới tinh-anh, mà nay tôi mắc tính lo làm việc khác, nên muốn bán lại, vậy lực châu chur quán-lữ như ai có muốn dùng thì tôi bán lại cho, xin hãy viết thư cho tôi, hoặc đến tại nhà tôi mà thương nghị.

TRƯƠNG-VĂN-HANH. Cycles et Eclairage à Sadec,

Lời rao

NAY TÔI ĐÃ IN RỒI CUỐN SÁCH HIỆU

« Bá nhân Truyền »

Đã bán tại nhà in J. VIỆT 59 Rue d'Ormay Saigon

Giá mỗi cuốn ..... 0\$50

Xin chur vị hãy mua mà coi sau cho em cháu nó coi mà học đòi bắt chước.

HUYỀN-TRUC-MẬU đơn kính

NHÍ-THIÊN-DƯƠNG

PHARMACIE ASIATIQUE

38, Rue de Canton - Cholou

Tiệm chi ở tại Q.ing-đông, đng Lưu g) Vi-16-Sanh đễ ra.

Suu-Độc-Linh-Dược

(THUỐC TRỊ BỆNH TIÊN LA)

Bệnh Hoa-liêu là một mủi cực lớn trong đời văn-minh thế giới, bề ngoài lấy nó ăn chĩnh biết ngon, ngửi không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất hiểm, rất độc, ch như nhà-quần xã hội: Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay như g anh-hùng-lão-kiệt, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình củ g tuyết giớg hoặc đi truyền lại cho vợ con, ấy cũng đều tại dùng lầm phương thuốc.

Chớ n'ư tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vận trị các bệnh Hoa-liêu cũng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới, cho nên mới thấy động nhiều cái mủi tệ mà nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bệnh Hoa-liêu thì hay dùng những vị Bả-đậu-sương mà xử cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà dâng xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại khiến g còn sanh con nữa đặng, ấy phải tuyệt giớg g tuyết nói, cái sự hại ấy rất to. Và chẳng hề oái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo mấy nơi mạch máu, chớ không phải là ở hời một chỗ, nếu xử như vậy mà xử ra mấy nơi mạch máu trong cả châu-hâu đặng sao? Bảí quá là lúc cái nhiệt-độc nó đương hành mà cho xử ra, hoặc cho nó hạ xuống, đặng mà làm cho bệnh giảm xấp thời đó mà thôi, chớ nói lãnh chổ đợc ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì là làm to làm đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ-xy, nên phải theo các phương hay và hiệp với các ông Lương-y đặng nghiên cứu các chứng bệnh ấy mà chế thứ thuốc này ra đây, để mà cứu người và giúp đời, và lại ánh thức cũng là hóa-bình không người cũng không xử lẩn, bệnh nặng thì n'oi ngày xử hai lần, còn bệnh nhẹ thì n'oi ngày xử một lần, không đ'au bụng, cũng như thể người mạnh lại dấn vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng đ'au, hoặc theo mủi hời, hoặc theo đường tiêu-tiền, hay là hơi thở mà ra. Dầu cho người không phải bệnh Hoa-liêu mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết đ'ạch sạch, ăn đ'au đ'au nhiều, ngủ yên giấc và sửa diện-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn.

Chữ trị các chứng bởi bệnh Hoa-liêu kể ra sau này:

- Phong thấp đ'au xương, Bán thân bất toại,
Tim-la lổ lổ, Dương-mai mọc mủ,
Đ'au bệnh hệ-x-đi, Ung-thu-nhiệt g'he,
Huyết khô huyết đ'au, Lát voi lát đ'ông tiền,
Giổ đ'au lấy l'ạ, Vô đ'au thông đ'au,
Hạch nơi chổ đ'au, Các chứng đ'au ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đ'ợc g liệt-tiền, b'ay mua mà đ'ùng, vì thuốc này từ đ'ệt n'oc chẳng còn cái gì tá l'ạ đ'au.

Cách dùng Mỗi bữa đ'ợc uống từ đ'au nước một muỗng và tối trước khi đ'ợc một m'ít đ'au. Còn thuốc h'ườn, uống mỗi lần ba bữa sau khi ăn cơm trưa và tối, phải ăn m'ít đ'au một lần và phải ăn đ'au cơm, đ'ợc sống sít.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc h'ườn giá là..... 3\$00

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

Xin khán quan lưu ý

(A NOS ABONNÉS)

Kính lời cùng liệt-vị khán-quan đặng rõ: Từ Nông-Cổ-Min-Đàm mà đặng về vàng và bên vững cho đến ngày nay, thiệt cũng nhờ có thanh-tình của chur qui-ông hết lòng chiều cõ, tôi thăm cảm chàng cùng. Nên tôi quyết đ'am hết t'ac dạ nhiệt-thành ra mà đến b'oi cho què-vực. Ngặt còn có một đ'au nó ngăn trở tôi không thì th' đ'ược cho toại lòng tôi ước nguyện, là trong số một ngàn mây trăm vị khán-quan đây thì còn hơn hai trăm ngoài vị chưa đ'óng tiền mua Báo năm ngoài (1917). — Chur qui-ông ời! Đ'ã biết rằng mỗi ông vốn có 5 đ'óng, thiệt chẳng phải bao nhiêu đ'ó chút. Nhưng mà, cộng hết số 2 trăm ngoài ông, thì hơn trót ngàn ngoài nguyên bạc.

Ấy vậy, nếu chur qui-ông mà không đ'ể ý nhớ giùm, thì cái ng'oi viết Nông-Cổ-Min-Đàm cũng khó bé mà thì th'.

Nhưng tôi nghĩ vì chur qui-ông, ai ai cũng vậy, hoặc kẻ mắc lo việc này, người mắc lo việc khác, nên không nhớ đ'ược ngày mua Báo của mình, hoặc ở xa nhà thơ đ'ây thép, nên không dịp rảnh mà g'ởi m'ang-đ'á.

Vậy nay tôi kêu lỗi mà nhắc lại cho chur qui-ông hay, nếu ông nào chưa đ'óng tiền mua Báo của mình trong năm 1917; và liệt vị đ'ã rộng lòng s'ốt s'ản đ'óng tiền trước năm ngoài rồi, nay lại mua

luôn năm 1918 mà giúp sức với tôi thì tôi lại càng thăm cảm hơn nữa. Nhưng có ông thì đ'ã m'ang hôm đ'ầu tháng đ'vier; còn ông thì mới m'ang trong tuần tháng Mars. Vậy nay tôi xin các ông đ'ể ý nhớ giùm, cùng mở lòng hào-hiệp, mua m'ang-đ'á g'ởi đến đ'ông liến, cho tôi có thể mà duy trì và chân chính từ Nông-Cổ lại cho đ'ặng về vàng thêm nữa, và xin chur qui-ông cũng đ'am lòng l'ân m'ẫn cho kẻ có chí nhiệt-thành cũng què-vực mà miêng chấp những lời đ'ang đ'ốt của tôi tr'ần t'ỏ cùng chur qui-ông đ'ây, thì tôi l'ây làm h'ân hạnh chàng cùng.

Nay kính, NGUYỄN-QUANG-SẮT

RIÊNG NHAU

là một đ'au rất t'ệt

Phàm làm người sanh đ'ứng trong Hoàn-vô-n'ă, th'ay đ'ều có tai có m'at, ai cũng như ai; nhưng khác nhau là người thì tài-tri thông-minh, kẻ lại ngu-ngoan đ'ốt nát, kẻ thì ưa nhà lưu-lát, người thì nghèo khổ cơ-hàng; ấy là: vật bất t'ể n'ại vật chi t'ình gi'á. Bởi thế cho nên trong Xã-hội mới th'án ra làm ba bậc người là: Thượng-lưu xã-hội, Trung-lưu xã-hội và Hạ-lưu xã-hội.

Song xét ra cho kĩ, xưa nay khắp cả toàn-c'âu, đ'âu đ'âu cũng vậy, những bọn Hạ-lưu xã-hội là phần nhiều; ấy cũ g' bởi kém bé học-thức, nên phải chịu phần đ'ốt nát vụng về, lại thêm tập ánh-biên nh'át đ'á quen, không nghề nghiệp làm ăn, cũng không chịu tìm phương sanh lợi; đ'ường ấy tui không nghèo, không đói, không túng, không cùng làm sao cho đ'ặng,

mà hề đ'au đ'ối t'ung cùng th'ết đ'ỉ đ'ỉ thì lại m'ong l'ong tưởng qu'ấy, ng'ời không mà ước ao cho có bạc ức bạc muôn, hoặc tr'ang tr'ang khoét vách, hoặc chặn ng'ò đ'ón tr'ông mà cướp gi'ết của người cho ph'ỉ lòng bạo ngược.

Còn như người trí thì ít hay chịu nhục mà vạch đ'ường ngay chỉ n'eo thẳng, mở mang đ'ều công-ích mà đ'iem hóa cho kẻ ngu; người giàu thì cũng không hay làm đ'ều chỉ cho tiện lợi, cho kẻ khó hưởng chung mà nhờ nhờ chút nào, chỉ cứ đ'ua nhau, mạnh ai thì lo cho đ'ầy nổi n'ấy; người giàu thì nghĩ h'êm kẻ khó, còn kẻ khó thì đ'ổ k'ị người giàu; tho'án m'ang như vậy ho'ài, thì biết bao giờ mà bọn hạ-lưu mới vượt qua cho khỏi cái đ'ịa-v'ị ấy đ'ược.

Đ'ồng-bang hãy nghĩ lấy đ'ó mà coi, nhà mà có con như vậy, thì sao cho khỏi nghèo, nước mà có dân như vậy thì sao cho khỏi yếu; cho nên hề trong nước mà quốc-dân phần nhiều như thế, thì không trách chi là quốc-gia phải nguy-vong, mà rồi xã-hội cũng khó tr'ông mà ch'ấn hưng cho nổi đ'ược.

Bởi nghĩ vậy, cho nên các nước văn-minh bên Âu-châu và Mỹ-giới, thường nghiên cứu hằng ngày, lo lập học-đường mà phổ thông sự giáo-dục cho quốc-dân, nào là cách-trí, nào là thi'et-nghiệp, mỗi việc mỗi tinh, cho mỗi người đ'ều biết phận sự của mình, hầu có lo l'ấn việc sanh nhai mà sắp đ'ặt trong chốn gia-đình cho có qui-c'ũ, rồi sau mới kiểm thúc thân tâm mà giao thiệp với dân-đoàn xã-hội.

Còn những nhà phú-h'ậu cũng những tr'ang thượng-đ'àng chỉ lưu, thì lại đ'ề đ'ặc trong việc x'ài phí hằng ngày, đ'ặng đ'ể của đ'ư ấy mà giúp cho hội Đ'ục-anh cùng mấy nhà Đ'ường-l'ão; hoặc mây nơi Y-viện, cũng các sở Học-đường; hoặc lập kho mà chứa sách, đ'ể cho thiên-hạ tới xem; hoặc lập vườn mà trồng đ'ỉ-thảo kỹ-hoa, đ'ể cho quốc-dân du ngoạn. Như thế thì có phải là kẻ ngu cũng đ'ặng nhờ sự mở mang của người trí, mà kẻ khó h'èn cũng đ'ặng hưởng chung sự vui vẻ với người giàu sang.

Nói qua việc sanh-nhai, thì mấy người giàu có của dư, lại đoàn thể với nhau mà bảo toàn quyền lợi, lo nhiều phương thế mà làm cho dân trong nước, giàu nghèo đều được hưởng chung quyền lợi với nhau, mấy nơi công-xưởng nuôi thầy thợ dư trăm, mấy hãng buôn to dùng cu-li quá vạn, ấy là một chức rất vạm toàn, người giàu thì được giàu thêm, còn kẻ nghèo khổ thì lại có sở làm mượn mà ăn, khỏi lo bề đói lạnh.

Chẳng những vậy mà thôi, cho đến những kẻ đi mù, câm, điếc, mà nước ta xưa nay đều cho là đám phế-nhân (người bỏ) mà bên Thái-Tây, người ta không chịu cho rằng bỏ, lại lập trường tìm cách mà dạy học chữ và học các nghề-nghiệp cho được mới nghe, làm cho những kẻ ấy biết nghề-nghiệp, trước là giúp ích cho xã-hội, sau là làm có đồng tiền mà nuôi miệng, khỏi đi vất vả ngoài đường mà xin ăn như bên xứ ta đây vậy.

Nghĩ coi, xứ người, người đã bỏ mà còn làm cho ra người hữu dụng, còn như xứ ta đây, người mạnh lành mà làm ra như kẻ tặc nguyện; (1)

Than ôi! nước mà quốc-dân như vậy thì biết bao giờ mà tấn bộ cho kịp người. Nếu nay mà muốn cho Quốc-dân ta thoát khỏi mấy cái tệ-đoan ấy thì chỉ nhờ có các đảng văn-học-gia, cùng các nhà có tư-bản.

Vậy nên, tôi xin cùng các đảng văn-học-gia hãy gắng công nghiên cứu những cách-trị hóa-học, hoặc làm sách ra, hoặc đăng vào báo mà điều đặc nhau về đường tấn-hóa; còn những nhà có tư-bản thì đoàn thể với nhau, đồng tâm hiệp lực lo lần mở mang về phần Nông-thương-kỹ-nghệ, mà nhất là trong lúc này, mỗi tỉnh cũng nên lập một hội Nông-nghiệp tương-tê theo như lời ao ước của Tê-báo xưa rày, trước là bảo toàn cái quyền-lợi cổ mẽ của xứ ta, sau là cứu những dân nghèo cho có chỗ làm thuê làm mướn mà chi độ thể nhĩ; được như vậy thì

(1) Người mạnh lành mà không chịu cố gắng, không ra làm lụng việc chi, cứ ăn không ngồi rồi chẳng chịu làm chi có ích cho đời, thì có khác chi người tặc.

giàu cây khó, khó nương giàu, lần lần mới biết tương thân tương ái với nhau mà làm cho được phong thuần tục mỹ rồi, thì tự nhiên cái tệ-đoan ấy phải tuyệt.

NGUYỄN-CHÍNH-SẮT

Nam-việt Tài-nguyên

CANH-ĐIỀN
(Principale ressource de la Cochinchine : la riziculture)

Theo ý tôi thì trong mấy tỉnh đất đã thuộc rồi, muốn cho khỏi vay bạc chịu lời nhiều, muốn cho khỏi bán lúa đồ tháo, thì chẳng chỉ hay cho bằng mỗi tỉnh lập một ngân hàng Nông-vụ ngân hàng (Crédit agricole) như đã lập rồi tại Mỹ-tho mấy năm nay đó. Khi điền-chủ hết vốn đến hội mà vay bạc thì lời rất nhẹ nhàn; còn khi cần dùng tiền mà lúa rẻ không muốn bán, thì đem lúa gửi cho hội, lấy mớ nhảm bạc về xài rồi chừng nào lúa phát giá sẽ bán mà thối bạc lại cho hội. Ấy là cuộc kinh-tê rất qui báu ấy là nền phương tiện của nhà nông, vậy quốc-dân ta khá lưu ý trong cuộc này. Còn như mấy tỉnh ở hướng Tây, lập hội

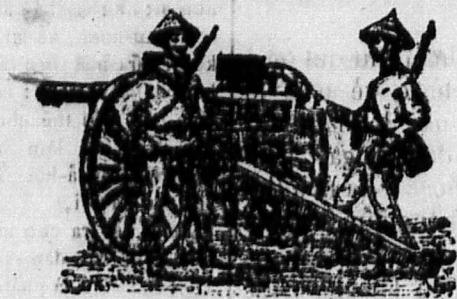
Canh-diền rồi mà lập luôn được cuộc Nông-vụ ngân hàng nữa thì lại càng tốt lắm.

Nông-vụ bình nguyên thứ nhất về phần tư-bản tôi đã phân rồi, vậy tôi xin chỉ luôn thuộc mà giải cái bình nguyên thứ nhì là sự thiếu điền-phụ mà khai phá ruộng đất.

Diện-tích (Superficie) xứ Nam-kỳ đo được 5.500.000 mẫu đất, còn hơn số thì tính được 3.000.000 người. Trong số ba triệu người đây phải trừ khách-trú ra bớt một triệu người, trừ con nít nhỏ, người già yếu, quan-viên chức-việc cùng người mua bán và làm thuê mướn nơi các chợ hết 1.400.000 người, thì còn lại số dân tráng kiện làm ruộng được kể chừng 1.500.000 người. Và trong số 5 triệu rưỡi mẫu đất phải trừ ra 900.000 mẫu đất bị nhà cửa vườn ao sông rạch choán thì còn có 4.600.000 mẫu. Nếu lấy số này mà chia cho số một triệu rưỡi người thì mỗi người phải deo trồng trên ba mẫu mới hết đất được.

Người mà cần cang trong nông-nghiệp chuyên cần sự làm ăn thì trong ba mẫu đất làm cũng chẳng khó chi đó. Ngặt trong số một triệu rưỡi người nói trước đây thì cũng có kẻ luôn đàn-bà vô đó;

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH

Mùi đã ngon mà giá lại rẻ

lại dân phần nhiều sức yếu đuối, tánh biến nhất, nếu cang đều mỗi người ba mẫu đất thì có nhiều người làm không kham. Bởi đó nên xưa nay ta cho xứ Nam-kỳ là xứ khiếm nhơn-sông cũng phải đó. Tuy vậy mà chẳng nên thấy số người ít còn thấy số đất nhiều mà kinh cụ, vì trong Nam-kỳ nhơn-dân ở chẳng đều; có nhiều tỉnh như Gò-công, Chợ-lớn, Bentre, Sadec, Vinlong, diện-tích thì nhỏ hẹp mà dân số thì đông đảo. Còn nhiều tỉnh như là: Cantho, Longxuyen, Chaudoc, Rạch-giá, Bacieu, Travinh, Soctrang, lấy diện-tích mà sánh thì lớn hơn mấy tỉnh kia rất nhiều, còn lấy dân số mà sánh thì chẳng hơn bao nhiêu đó.

Vậy nay muốn cho có đủ nhơn-công mà khai phá những đất còn bỏ hoang nhàn trong mấy tỉnh miền hướng Tây thì chẳng có kế chi mà hay cho bằng trước hết lo khuyến dụ dân sự trong mấy tỉnh ở miền Trung-ương, đem vợ con, dỡ nhà cửa đến mấy chỗ đất còn rộng ở mà khai phá, như số dân dư ấy đã đến hết mà còn thiếu nữa thì khá lo qui tụ dân sự Bắc-kỳ và Trung-kỳ vào Nam-kỳ cho nhiều, làm như thế thì số hai triệu mẫu đất còn bỏ hoang đó phải thành điền hết.

Và trong mấy tỉnh ở miền Trung-ương giá đất mắc lắm. Như ở Gocong, Tân-an, Mytho, Bentre, Vinlong, Cholon đất bán đến ba bốn trăm đồng một mẫu, mà số lúa làm được lấy bực trung thì mỗi mẫu chừng 80 giá một mẫu. Tại sao đất làm lúa không nhiều mà cho mướn mắc và bán cao giá như thế? Ấy là tại dân sự đông, đất không có đủ cho họ làm, nên đành nhau mà mua tự nhiên phải mắc. Còn trong mấy tỉnh ở miền hướng Tây thì đất thuộc có bán mắc lắm chừng lĩ 150 đồng và cho mướn chừng 20 giá một mẫu, mà mỗi mẫu làm may trúng mùa gặt tới 150 giá lúa. Tại sao đất tốt mà cho mướn rẻ và bán giá thấp? Ấy là tại thiếu điền-phụ.

Thuở nay dân sự ở miền Trung-ương đem gia-quyền xuống miền hướng Tây mà làm ruộng cũng nhiều, song mấy người ấy phần nhiều là người nghèo nàn

hoặc bị suy sụp, nên bần đần dĩ phải bỏ xứ sở mà đi dờ dờ thôi, chứ thiệt chẳng phải là biết so sánh sự lợi hại mà đi. Và quốc-dân ta bởi chỗ nghe thấy còn hẹp hòi nên ít ra bỏ xứ mình mà đi đến xứ lạ. Đã vậy mà thuở nay điền-chủ ở miền hướng Tây phần nhiều lại hay bỏ ruộng tá-canh. Có tên dân nào đến xin mướn ruộng, họ nói giá lúa đang ăn mà làm ruộng, thì tới ngày gặt, buộc nó phải trả tới 20 giá, bởi mướn một đồng bạc phải trả hai đồng, sự cho vay ăn lời nhiều đây bề ai trách móc thì hay đổ thừa cho sự rủi ro và hay nói tá-canh là người xứ lạ, không cần cước, trúng mùa thì ở thâu mùa thì đi, nên phải ăn lời mắc mà trừ với năm không đòi được.

Than ôi! xứ mình thiếu nhơn-công mà làm ruộng, nếu mình muốn cho có nhơn-công thì phải dùng thế nào? Chớ may ông điền-chủ đồng nhau một ý mà làm như thế, thì đã hại cho chúng mà cũng hại cho mình, biết là chừng nào? Ruộng cho tá-diên làm đã ăn lúa mướn rồi, còn lúa và bạc cho vay thì lại một ăn lời một nữa, như kẻ tá-diên, may trúng mùa chẳng nói chi, rủi thất mùa không có lúa mà đem lúa ruộng thay, có tên đầu mà trả lúa nữa. Mình bỏ buộc như vậy làm sao nó

không tròn. Và biện kiếm xứ Nam-kỳ thiếu nhơn-công mà cũng thiếu Tư-bản. Vậy thì nhơn-công với tư-bản phải coi qui trọng bằng nhau mới phải, chớ tư-bản thì muốn sanh lợi cho nhiều, còn nhơn-công thì muốn chịu phần thiệt hại, há công bình sao? Nếu mấy nhà điền-chủ lớn cứ moi theo thời cơ mà làm hoải, thì e đất thuộc rồi cũng bỏ hoang lại, chẳng lựa là đất có hoang.

(Sưu sẽ tiếp theo)

HỒ-MỆU-CHÍNH.

MYTHO

Nông-nghiệp tư'ong-tê hội

Lời dạy bảo về sự tuyển lựa giống

Trồng cây cũng như nuôi lợn súc, nếu để một giống mà trồng hoài thì lâu dần phải đổi phải hư.

Bởi vậy cho nên sự lựa giống là một điều rất quan hệ cho những nhà làm ruộng.

Lựa giống có hai cách:

- 1° Cách lựa giống cho mạnh.
- 2° Cách lựa giống cho lớn bết.

Thuộc hút
biệu
CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Là một thứ
người ta ưa
dùng hơn và
hay hỏi mua
thường lắm

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
có trụ mà thôi.

A.— Lúa giống lúa mạnh thì phải lựa từ hạt, dùng bàn mặt bằng kiến kèn là bàn Certani. Dưới bàn này có thấp đèn, còn lúa thì đổ rải trên mặt bàn, bởi vậy ở trên ngó xuống thì thấy rõ ràng hạt lúa xấu tốt. Lúa tốt thì trong và cái mày trắng lớn, còn lúa xấu thì đen hay là cái mày trắng nhỏ. Cách lựa giống như vậy thì con nít nhỏ làm cũng được, hễ nó thấy hạt nào xấu thì nó đùa lại một bên, còn hạt nào tốt nó đùa qua bên khác.

Chẳng cần chi phải lựa như vậy cho đến đủ giống dặng mà gieo mạ. Vì thất công làm làm chẳng nổi. — Nhưng mà trong lúc rảnh việc làm mùa rồi, nghĩa là từ tháng gặt cho tới lúc khởi công làm mùa khác, thì nên cho con nít nó lựa, dặng bao nhiêu hay bấy nhiêu, như được năm mười litres cũng đủ.

Lúa lựa này mình phải gieo mạ riêng ra một nơi nào cho phân biệt, đến khi cấy cũng cấy riêng. Đến chừng nó trở bông thì phải coi cho biết những bông tốt, nghĩa là dài bông, sai hạt, dặng khi lúa chín thì mình cắt những bông ấy mà để riêng ra.

Qua năm thứ nhì mình có lựa lúa giống thì cũng lựa như cách nói trên đó vậy mà lựa

trong những lúa tốt gặt riêng này mà thôi.

Chừng gieo thì cũng gieo riêng, cây cũng cấy riêng, đến khi lúa trở và chín thì cũng coi chừng mà cắt những bông tốt như lời đã dặn trước đó vậy.

Trong hai năm nếu làm cho dặng kỳ cang như cách thế đó thì đã thấy hạt lúa trở nên tốt, lớn hạt và nặng cang; rồi qua năm thứ ba thì cả thấy những lúa gặt mùa đó đều trở ra lúa tốt rộng hết, thì dễ trộn mà làm giống.

Tuy vậy mặt đầu cho người làm ruộng cũng phải cứ theo cách thế lựa giống đó mà làm hoài, dặng cho lúa càng ngày càng tốt hơn, khỏi trở lại nhờ hạt như cũ.

B.— cách lựa giống lớn hạt thì dùng máy quấy, kều là cái sàng (Trieur.)

Lúa giống đó vô máy này rồi quấy lúa rớt ra ba chỗ, một chỗ thì lúa thiệt lớn, chỗ thứ nhì thì lúa bực trung, còn lúa nhỏ thì ra chỗ thứ ba.

Máy này lựa nhiều được, nhưng mà phải biết trong lúa lớn cũng có nhiều hạt dể giống không mạnh, nếu mình không lựa nó ra mà bỏ thì cây lúa phải yếu rồi, khi tới mùa lúa gặt cũng chẳng dặng toàn hảo.

Bởi vậy nên trước hết phải lựa lúa hạt mà gieo như cách thế Certani chỉ trên đó vậy đã, chừng qua năm thứ ba sắp về sau thì lúa gặt mùa đó đều là lúa mạnh, chừng đó dùng máy quấy này mới đúng cách.

Những hội-viên nào có lãnh lúa giống của hội Nông-nghiệp về mà gieo thì xin khá lưu tâm mà làm y như lời của hội dạy biểu đấy, khi đến mùa gặt rồi xin gửi những bông lúa tốt mình đã cắt riêng ra đó đến cho Hội lựa giùm nữa cho mà làm mùa sau.

Chừng gởi lúa đó thì phải bỏ vào bao và để tên họ người gởi lúa, chỗ ở và giồng lúa gì cho rõ ràng kéo lộn.

Hay là trong hội-viên ông nào muốn sắm riêng bàn lựa lúa Certani mà dùng ở nhà thì xin cho Hội Cai-quản biết, thì Hội sẽ mua giùm cho, có 10\$ một cái mà thôi.

Mytho le 30 Avril 1918.
Hội-dồng Cai-quản

東洋時事

ĐÔNG-DƯƠNG THỜI SU

(INDOCHINE FAITS DIVERS)

Giá lúa giá bạc

Lúa mỗi tạ 68 kilos chở tới nhà máy từ 2\$20 tới 2\$25.

Kho nhà nước	4f.15
Hàng Đông-Dương	4.18
Hongkong Shanghai	4.18
Chartered Bank	4.18
Bankue Industrielle de Chine	4.17

NAM-KỠ

Saigon

Tập đi xe máy mà phải bị dừc cò.—
Chú khách kia mới vừa biết đi xe máy, bữa nọ, cỡi xe máy đi giạ chơi lần thứ nhứt gần cầu Bông; xảy có một cái xe hơi chạy tới, chú khách thất kinh hồn bất phụ thê, bèn nhảy ào vô xe

hạt : đầu dụng tập kiến cha gió xe hơi, bẻ kiến, lọt cộ qua bên kia, miễn kiến cắt cò : huyết lưu mưng địa rồi tắc hơi.

Ấy bởi chú khách bảm đi xe máy, lại không lựa chỗ vắn-vẻ mà tập, chỗ cầu Bông là chỗ xe qua ngựa lại dập đều, nên mới bị rui ro như thế.

Xe gãy bánh.— Hôm thứ hai rồi đây hồi 10 giờ rưỡi, có một cái xe của ông Vincent chở thơ tàu đó về ngang nhà thờ nhà nước, rui gãy bánh xe sau, xe lật xuống đất, nào thơ nào cu-li đều bị té nhào dùng cục, song không thiệt hại chi cả.

Xe bò dụng xe lửa.— Ngày 18 Avril hồi mười một giờ rưỡi trưa, trước chợ mới, xe lửa nhỏ Cholon dụng một cái xe bò chở đầy bao gạo, thàng đánh xe tên Tam-sang, khách 33 tuổi ở Cholon; bánh xe bên tả gãy nát, mà người vô hại.

Thàng đánh xe sẽ kiện xin bồi thường số tiền.

Đi xe kéo rui ro bị hại.— Ngày thứ ba 23 Avril, hồi tám giờ rưỡi sớm mai, tại đường Espagne, gần sở thú một bà

Langsa đi xe kéo bị hàng xe kéo chạy sau xe bà, gạt bà té nhào xuống đất; là bởi thàng xe kéo chạy sau muốn dánh chạy trước tới trước.

Bà Langsa này bị trầy trụa chút đỉnh mà thôi, song phải ở nhà mà dưỡng bệnh. Ông chồng có đăm đờn kêu nài xin phạt tiền xe kéo. Chưa biết thế nào, mà chắc là phải phạt.

Xe lửa nhỏ Cholon cang chú khách.— Hôm ngày 22 Avril, hồi tám giờ tối, tại góc đường Charner, có một tên khách mua đi ngang qua đường rầy xe lửa, rui xe lửa chạy tới, anh ta dụng nhảm bảm đập xe lửa, té nhào xuống và bị gãy một đùi.

Có một chú lính Annam chạy tới đỡ anh ta khỏi dẫy, bỏ trong xe kéo, chở đi nhà thương Chợ-quán, chú khách rên la thảm thiết, có nghe tin rằng qua bữa sau khách ấy đã thàng tiên.

Tê xe máy.— Sớm mai ngày 23 Avril tại góc đường Hamelin sau chợ cũ, có một cái xe kiến dụng một chú khách cỡi xe máy; chú khách này lúc tay té xuống đất trầy mặt trầy tay, xe máy gãy ba cây cãm và bánh trước bị dẹo.

Chú khách lớn còm chờ dẫy chạy lại trước xe kiến dơ tay lên và hãm và chưởi om sòm, Thàng đánh xe kiến dơ roi quát trốt trốt chú khách lật đật nhảy vô mô-tơ-rông mà tránh lảng roi, rồi chưởi mắng om sòm, lượm nón, lên xe máy bỏ đi một nước, cãm ní nê, hóa khự.

BAC KỠ

Một vụ sát nơn tại chiếc tàu « Kiung Ngái ».— Khi chiếc tàu « Kiung Ngái » ở Pakhoi đến Hải-phòng, cả bạn tàu đều bị bắt vì vụ sát-nơn; có ông Lãnh-sự langsa tại Pakhoi và một viên quan An-lê thuộc sở Thương-chánh Tàu thông tin vụ ấy. Ông quan An-lê này vẫn có quá giang chiếc tàu Kiung-Ngái, từ Hải-phòng, nên khai rằng khi chiếc tàu ấy chạy ra sông, bèn ghé gần khúc Dinh-phú. Có một con sầm xuống tâm bảm đi một hồi lâu trở lại dắc một đũa con gái Annam, rồi đem lên tàu nhốt vào một cái phòng kính, ông quan An-lê thấy chuyện quái lấy làm lạ, bèn hỏi tên Compradore dưới tàu duyên cớ và biểu nó bảm đũa con gái Annam ấy cho mình mua. Song tên mái-chính này chối từ, nói không có người con gái Annam nào xuống tàu. Cách một chập ông An-lê vẫn biết nói tiếng Tàu giỏi, lóng tai nghe nhiều người bạn tàu xám-xì nói phải giết mình và giết đũa con gái Annam dặng khởi lậu việc. Ông quan An-lê bèn vào phòng mình, đóng cửa ở trong để kềm súng sáu một bên, hầu khi bạn-tàu hành hung thì dùng nó mà chữa mình. Ban đêm ông nghe tiếng la dừ lên, hiểu rõ duyên cớ, song có một mình mà phải nhưt nơn địch vạn thì không kham, nên không dám ra mà chống cự.

Chừng tới Pakhoi, ông An-lê đến quan Lãnh-sự Langsa tại đó mà cớ; tra xét ra mới rõ ràng quân bán thịt người sợ lậu việc, bèn phân thầy đũa con gái Annam từ đoạn rồi liên xuống biển cho biệt tâm tích, chuyện sát nơn này báo đến quan Biện-lý tòa sơ Hải-phòng rồi.

Ước trông quan trên tra xét cho mình rồi trừng phạt cho nghiêm mà rặng loại tàn bạo.

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LỘP

(TRÁI BẮT)

Mùi nó thơm
tho diệu dàng
hàng có thứ
nào bì kíp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
có trứ mà thôi

COGNAC

O
P

JULES ROBIN & Cie

Rượu Cỏ-Nhát

HIỆU

RÔ-BANH

Có một mình hàng

LOUIS OGLIASTRO ET Cie

có trứ mà thôi

Ấy là một thứ
rượu rất diệu, rất
ngon, rất quý, nội
cởi Đông-Dương
này thiên hạ đều
biết.

Muôn mua cho
có rượu ngon, thì
phải nài cho được
cái nhãn hiệu này
mà thôi.

NGHĨA QUYỀN

đặng cứu cấp đồng-bào ta ở miệt Trung-kỳ đang bị đói
(Souscriptions au profit des malheureux en Annam)

Bồn-quán nhìn thấy bạn đồng-nghiệp là ông Cao-thở-Hùng bên qui-quán «Lục-tinh-tân-văn» đã trọng tình đồng-chương mà xuống ra cầu xin với Lục-châu thiện-nam tín-nữ cùng là phú-hộ hào-gia ra tay tế độ mà cứu cấp đồng-bào ta nơi miệt Trung-kỳ vì bị thủy-tai mà phải chịu cơ hàng khổ đốn.

Vậy nay Bồn-quán cũng cúi xin các ông các bà, hãy nghĩ cứu: *Thô tử hồ bi, vật thương kỳ loại*, mà mở lòng hào-biết, lấy dạ từ-bi cứu giúp nhau trong cơn đói lạnh.

Các ông ôi! Chúng ta rất may mắn mà sanh nhâm xứ Nam-kỳ là nơi phước-dạ, lúa gạo trắng trẻo, bạc tiền đầy giầy, nơi nơi đều hàm hồ cổ phúc mà ngại chữ thái-bình; còn Đồng-bào ta ngoài ấy hiện đang khổ đốn cơ hàn, trẻ thì kêu khóc, một ngày một bữa cháo không no, già thì than vau, một tấm áo một manh quần

không lành lẽ; gan khô ruột héo, tình cảnh nan kh.m mà ta nở nào khoan tay để vậy ngời ngó sao đành, huống chi lời kẻ ngu có câu rằng: *Cứu nhân như mạng sống tạo phúc cấp phù-đồ*. Vậy xin các ông các bà hãy tưởng chữ đồng-bào, kể ít người nhiều mau ratay cứu nhau mà làm nghĩa.

Như thiện-nam tín-nữ có dạ từ-bi mà làm phước phen này, thì xin mua mandat gửi bạc ra cho quan Thông-sứ Trung-kỳ; (Résident Supérieur de l'Annam) phải ký tên và đề chức-nghiệp xứ sở cho rõ ràng, và xin cho Bồn-quán hay, đặng có danh qui-danh của qui-ông qui-bà vào báo.

Số thí-chủ Nam-kỳ:

Ông J. Viêt-chữ nhà in Saigon, gọi cho..... 20\$00

Ông Nguyễn-hữu-Sanh chủ tiệm may Cầu-ông-lãnh Saigon, gọi cho..... 10\$00

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

Rượu Sâm-banh hiệu MARQUIS DE BERGEY là rượu nhất hảo hạng

CHỈ HỒNG-MAO HIỆU BROOK

Nếu các cô các bà muốn cho được thứ chỉ tốt mà may chớ chắc cho bền, thì phải lựa thứ chỉ Hồng-mao hiệu **BROOK** này mà mua.

Những chỉ ông nào mà không có cái **đầu con dê** như kiểu này đây thì đừng thêm mua, và phải coi chừng kẻo mà lẩn đó già.

Có một thứ chỉ hiệu **BROOK** này là chỉ tốt thượng hạng mà thôi, không có hiệu nào sánh kịp. Có một mình hàng **LOUIS OGLIASTRO ET Cie** có từ mà thôi.

Cuộc tế Nam-giao Tại Huế

(LES FÊTES DU NAM-GIAO A HUÉ)

Năm nay, đến kỳ tế Nam-giao, đức Hoàng-thượng ta có thiết-lập tại Kinh-đô một cuộc lễ rất nên qui trọng; lại có quan Tổng-Thống Đông-Dương Toàn-quyền dự cuộc, nên xem ra lại càng vẻ vang trọng thể.

Cũng một dịp ấy, có bày nhiều cuộc chơi, ý-kiến rất cao-minh lại thêm hữu-ích. Hội « Amis du vieux Hué » có cất tạm trong Tân-thọ-viên một tòa nhà theo kiểu nhà Khanh-tướng Annam, rất nên hoa-lệ, đẹp đẽ vô cùng, nhờ có những đồ kỹ-trần bửu-ngọa của đức Hoàng-thượng ta và của ngài các quan vị lòng cho mượn. Lại cũng nhằm dịp quan Công-bộ thượng-thor làm lễ khánh-thành trong cuộc sửa sang kinh-thành cho tráng-lệ, vì Ngài mới khai một sở công-viên, có trồng hồng hoa rực rỡ, lan huệ cười xuân, để say dạ khách!

Có nhiều vị trước muốn giúp vui cho lịch Thánh và các quan, sau cho há-tánh xem chơi vì ngày ấy là ngày *Thiên-tử giữ dân đông lạc*, nên xuống danh phụng hai tuần hát. Một xuất về truyện Tiên-gia, mĩ hiệu « Nàng Lọ-lem » (Cendrillon), mấy cậu trẻ thơ, có nhỏ đều lấy làm thích-chí, còn một xuất nữa phân làm ba lớp, gọi là « Mị-Kê màu tử » (Miquette et sa mère); lựa tình kép nhỏ đào non, diễn thời xuất sắc! Bàn-quan mê mẩn tinh-thần, khen đa không ngớt.

Trong khi hát, có nhiều tài tử và nhạc binh trợ dam, ôi dạ hí-trường, rất nên vui vẻ.

Thiết là:

*Già dặt chỉ vui mắng hơn hờ,
Trẻ vỗ tay xưng tụng lẫn xôn.*

Phận chúng tôi cách trở sơn-khê, kuông đến được chia vui rất ừng! Nhưng ma, ừng này còn có củ vui hơn, vì nghe rằng trong cuộc chơi góp được *ba ngàn!* Ấy thế, cuộc vui này thanh ra vui-nghĩa! Lại nghe rằng tiền quyền ấy sẽ trích ra

hai phần gửi qua cho hội Phước-thiện bên Mậu-quốc mà trợ nguy cho chiến-sĩ bị tai nạn, còn lại một phần để dành mà tế-cấp cho lê-thứ Trung-kỳ, vì tai-nạn mà phải bị cơ hàng khổ khđ.

Tốt thay! Quí thay! Nước nhà hữu-sự, cuộc vui chơi mà cũng có ích thay! Vậy rất đáng công các đấng đặt bày, Bồn-quán cũng hết lòng xưng tạ. Còn phần các ông các bà, nào Pháp nào Nam, nào xa nào gần, đều có dạ nhiệt-thành vui lòng sốt sắn, kể ít người nhiều, đua nhau chặt nước trong ngoài mà làm nên cuộc nghĩa. Bồn-quán xin thay mặt cho chúng dân, đờ thàng cánh lên mà bỏ một tiếng to rằng: « **Thậm cảm!** »

B. Q.

Giấy LỄ NIL là giấy tinh-anh thượng hạng.

HÍ TÍN (HEUREUSES NOUVELLES)

Mới nghe tin mừng rằng một vị khán-quan của Bồn-bào là Ông Nguyễn-thành-Huân. Thông ngôn Tòa Tây-ninh, đã định dôi cho lịnh-ái là Mlle Nguyễn-thị-Nở, kết duyên cùng M. Lâm-vân-Vinh là quan thầy thuốc tại nhà thương Gia-định.

Nay bồn-quán kính gửi đôi lời trước là mừng cho M. Nguyễn-thành-Huân cả đôi ông bà, sanh con gái mà đặng môn-mi rạng vẻ; sau là chúc cho đôi vợ chồng mới, loan phụng hóa minh, chung tu tráp tráp.

N. C. M. Đ.

CALOL

Dầu này trong sạch ừng và hười không có một chi hết và nó không có màu. Nó là một thứ dầu trắng chính để mà trừ bệnh

BÓN HUÁT

Ừng nó thì không có một mỗi chi cả, và nó chẳng hề trộn tạp hay là nhập vào tạp thể. Sự hiệu nghiệm của nó nhạy như máy móc vậy. Hết thầy Quan Lương-Y Langsa đều khuyên dùng nó.

Những nhà trừ bán nó là:

- Pharmacie Principale, Saigon.
- Pharmacie Normale, Saigon.
- Shanghai Dispensary, Cholon.
- Wah Man Dispensary, Cholon.
- Tai Sang Dispensary, Cholon.
- Pharmacie Sarreau, Pnompenh.

STANDARD OIL CO OF NEW YORK
HÀNG CHÁNH TRỦ' NÓ LÀ HÀNG DẦU HUÊ-KỲ

Cuộc xổ số

Saigonaise Patriotique

Ngày thứ bảy 27 Avril, ba giờ chiều, có xổ số Saigonaise Patriotique tại dinh Đốc-Lý Thành-phố Saigon.

Cách xổ số như sau này:

Lấy bốn cái bao bằng vải để trên cái bàn trước mặt bá tánh.

Trong bao thứ nhất bỏ 29, con cờ biên từ số 0 tới số 29 chỉ là số ngàn và số muôn;

Trong bao thứ nhì, bỏ mười con cờ biên từ số 0 tới số 9 chỉ là số trăm centaines;

Trong bao thứ ba, bỏ mười con cờ biên từ số 0 tới số 9, chỉ là số mười (dizaines);

Trong bao thứ tư, bỏ mười con cờ biên từ số 0 tới số 9, chỉ là số chiếc (unités)

Nếu bắt trong bốn bao ra luôn bốn con số 0, thì chỉ số **30.000** là số độc-đắc.

Còn số nào bắt ra mà nhằm số còn lại bán không hết, thì hủy, rồi bắt số khác.

Song kỳ này rập quá, bồn-quán không có thể đặng tặc cả số trúng được, nên xin đặng nhón 3 số lớn trúng được 3 cái xe hơi mà thôi: kỳ sau sẽ tiếp.

Số thứ nhất: **14.562**, trúng 1 cái xe hơi hiệu *Hupmobile*

Số thứ nhì: **18.734**, trúng 1 cái xe hơi hiệu *Dodge*.

Số thứ ba: **5.279**, trúng một cái xe hơi hiệu *Ford*

An cướp cạn

Từ ngày Đức-tặc khởi hấn sanh đoan, mà làm cho hóa ra đám giặc gớm ghiết bên Âu-châu đến nay, thì lúa gạo Nam-kỳ ta càng ngày càng sụt giá còn hàng hóa ngoại-quốc chở vào thì giá lại tăng lên không ngớt. Đã biết dân xứ ta nhờ lúa mà làm càng bồn, song chừng hai năm nay mùa màng không đặng khá, phần

ai bị lừa sục giá, đã chẳng cố tiền lại thêm thiếu lúa, thì mấy kẻ nghèo nàn lấy đâu cho đủ ăn đủ mặc, lấy đâu mà đùm bọc thế nhĩ.

Bởi cơ ấy cho nên lắm người phải chịu đói rách và cũng bởi ấy mà quân vô loại nó mới sanh ra trộm đạo cướp giết liên liên; mà nhưt là chốn quê mùa rẫy bãi. Quan làng đã hết sức canh-tuần ngăn-ngừa, song loại vô tâm ấy cũng lên phá hại dân lành mãi mãi.

Mới đây, xảy ra một đám đốn giết xe hơi tại đường Soctrang-Đại-ngãi và duyên cớ như vậy, tôi xin thuật bắt ra đây cho chư khán-quan lãm thức.

Hôm chiều ngày 18 Avril 1918, mây người anh em rủ nhau mượn xe hơi đi ra Đại-ngãi chơi, chừng trở về tới Trường-kê thì lòi chừng 6 giờ tối. Mây anh em mới đi thẳng về nhà Cựu Cai-tuấn làng ấy mà dự tiệc lại bày ra đánh cách-tê uống rượu với nhau mà câu vui. Đến lối 12 giờ khuya mới đi giá chủ nhà, dắt nhau lên xe nhắm Soctrang trực chỉ. Cũng ngờ việc đường sá bằng an như mọi lúc, nên cùng nhau nói nói cười cười; nào dè đâu, quân gian-tặc nó đã sắp kế mà ngăn đàng đón ngõ. Lối cây thè số 7, gần chỗ giáp ranh làng Ô-lôi và Chung-đôn, chúng nó lấy giây sắt để kéo hủ-lô cáng đường (rouleau) mà giăng ngang qua lộ, khối mặt đất chừng một thước tây, một đầu thì quấn vào cột giấy thép còn đầu kia lại cột chắc vào gốc tràm. Mây cũng nhờ có thấy mấy sợi quai rơm mà dân cu-li thắt lại và cột gin theo sợi giây sắt ấy dựng mang vào vai mà kéo hủ-lô cho ít đau, nên cả người và xe khỏi bị đứt tai hại; nếu không vậy, thì xe cũng phải lật, mà người ấy cũng không toàn.

Trời có trăng thêm nhờ hai cây đèn xe chiếu sáng, nên anh coi máy (chauffeur) mới thấy đàn mây sợi giây rơm ấy lối còn xa cách chừng 6, 7 thước, lòng phát nghĩ, tốp máy ngừng. Bằng đầu thấy hai bên mé lộ lộ lên có sáu bảy người, tay cầm hèo, nhắm người xe áp tới. (Nghe nói bọn nó 6 người, ít cậu cao-man, vài ba chú minh-hương.)

Rất khen và cũng rất may cho M. Tư Cảnh là người có đem bạc nhiều trong lúc đó, tuy bị lúc rủi rờ như vậy, song chẳng hoảng hốt chút nào, vọt nhảy đại xuống, đi bọc ra sau xe và nhắm chòm sao cao-man ở đầu làng mà chạy vào kêu cứu. (Chòm sao ấy ở cách lộ chừng 1 ngàn thước.) Khi vào đến kêu cứu ai chẳng đứng, bèn kiểm nơi đầu bạc và ẩn thân cho khỏi tay lũ ấy. Trong giây lát, và lại nghe mõ của dân làng đi tuần phòng nổi lên, và bèn trở ra, là làng lên cho dân ấy chạy đến và theo và dựng đi lấy bạc mà va đũa đũa khi này. Trở ra đến thì thấy vài người trên xe bị vít còn tiền bạc thì lủ ấy giật được có chín mươi đồng mà thôi.

Chẳng cần nói chỗ khúc đường đó vẫn về thì khán-quan cũng đã biết và cũng nên cho bọn nó là bọn bạo tăng, dám đón xe hơi mà giật của, thiệt chánh là quân ăn cướp cạn đó.

Quan làng còn dựng dọ và tra xét dựng noá trúc chúng nó, chầy kịp đây cả bọn ắt chẳng khỏi ăn cơm trong khám mà chết!

KIM-BIÊN, lời Lôi, Soctrang

Đại-việt Tập-chí

Mỗi tháng xuất bản một kỳ

Giá trọn năm..... 5 00
 Giá sáu tháng..... 3 00
 Bán lẻ mỗi tập..... 0 50
 Báo-quán tại Longxuyên

Lời rao đấu giá
 (AVIS D'ADJUDICATION)

Từ nay đến 5 giờ rưỡi chiều ngày 10 Mai 1918, tại Tòa-bổ Gia-dinh sẽ chấp-đơn xin đấu giá về cuộc lãnh đóng bàn ghế dùng trong các phòng-văn Tòa-bổ, các sở dưỡng-dưỡng binh lính tại tỉnh-thành, các quận và các trạm lính tuần trông hạt. Bàn ghế ấy buộc làm bằng thứ cây nào mà mỗi một không ăn đọng, và phải sơn dầu cùng đánh sập.

Thợ lãnh-việc nào muốn vào cuộc đấu thì phải đến coi bề-thể các nơi ấy và hầu dạy nơi quan Tham-biện về cách-thức tri-dụng bàn ghế ấy; rồi cứ theo thể-thức đã dạy mà tùy ý ra kiểu vẽ cho hợp với thời nghi tiện-dụng của các món mình lãnh làm.

Rồi quan trên coi ai chịu giá nào lợi hơn và dân tiện, kiểu vẽ lãnh-xảo hơn thì thấu dụng.

Các hạng, giá cả chừng 3.000 đồng. Như Chánh-phủ liệu chiếo phần đấu về bàn ghế các quận và các trạm lính tuần mà có lợi hơn thì Chánh-phủ sẽ có quyền đầu riêng phần ấy.

Chừng các việc xong xuôi, quan Thống-đốc Nam-kỳ phê-chuẩn rồi sẽ lập tờ giao-kèo với thợ lãnh nào đã đấu được.

Gia-dinh, le 18 avril 1918.
 Ký tên : coi không rõ.

Lê-hoảng-Muru
 CÔNG-LUẬN-BÁO

Phàm muốn bắt lỗi người, trước phải xét lỗi ta. Muốn cho người trọng ta, thì trước ta phải trọng người.

Tục-ngữ Langsa có câu rằng:
 Qui sinit respector est respecté.

Sách nho lại nói: *Nhược yêu nhân trọng ngã, vô như ngã trọng nhân.*

Hựu hà da ngôn hồ!
 NGUYỄN-CHÍNH-SẮT.

EDEN-CINÉMA

Tuần tới này bạn hát bóng Eden-Cinéma hát hay và vui quá, liệt-vị hãy đến xem thử mà chơi cho tiêu khiển. Hát tuồng PROTÉA thiệt đã hay và có tín-nghĩa lắm.

Đại-Pháp lễ nghi

(POLITESSE FRANÇAISE)

(tiếp theo)

CHƯƠNG THỨ 11

Khi đi dạo

Đi bộ

Sự đi dạo-chơi làm cho thông thả trí khôn. Đi chơi hoặc đi bộ, hoặc đi xe, cỡi ngựa, tùy (hít mỗi người).

Khi nào có hội-hàng vừa rả, muốn rủ đi chơi thì kẻ thiếu niên chẳng động mõ lời, để phần ấy cho người chức phận, tuổi cao. Cũng chẳng động phép cãi lầy, chỉ đầu này, bày hướng nọ.

Có đi chơi chung với người trưởng thượng, phải giữ cho đủ lễ. Hường chỗ người một bước đường, chớ chẳng nên ý sức đi mau vọt trước; cũng đừng lăm bệ ở sực sau xa cho người đi một mình buồn ý.

Đi trên lộ, phải lựa chỗ sạch, cỡi trên mà nhưng bước, đi ngoài đường thì cứ đi phía tay mặt mà dựa bên tường, đi với mình.

Như đi chơi ba người thì chính dĩa phải để cho người nào quý trọng trong bọn, bực thấp hơn hết thường là bên tả. Còn như ba người đồng trước, đồng nên thì đi thế nào cũng được, song phải để người đang nói chuyện đi dĩa cho dễ nghe hai phía.

Hoặc đi bốn năm người cũng vậy, cứ chính dĩa thì để phía cho người lớn bực, v. v. ....

Như đang đi, muốn quanh sang qua đường khác, phải thừng thàng coi ý theo bước mỗi người, chớ nên kể sực người trôi, ngổn ngang trái mặt.

Đi phải giữ đường kẻ khích, lẫn nhau chạm chỗ, đụng đuôi, vấp chơn. Phải đi một lược với nhau, đừng làm tuồng kẻ đợi người chờ, dường còn thó-lỗ.

Đi đường con, vào ngõ chẹt, phận nhỏ thì nhường cho kẻ lớn đi trước mới phải dẻo. Còn như liệu đường sá chông

gui cách trở thì phải ra thân đi trước dọn đường.

Đương đi chung với ai, đầu gặp kẻ thân thích bà con cũng không phép bỏ người đi với mình này giờ mà theo kẻ ấy.

Rủ con lạc bước, hoặc muốn hỏi nhà thì phận trai tráng phải cho nhậm lệ, đừng để người già lụm cụt n dô-la, còn mình đứng đó trơ trọi mà ngó.

Có khi đi chơi lâu mới, muốn ghé nhà ai nghỉ bước, coi dèo như ghé bàn có ít thì trai còn sức mạnh, nhưng ghé cho già.

Rối lại, vào chốn phiên-ba cũng giữ sao như còn ở nơi hương-dãng, chớ nên bày đàn đánh hình dỗi cách, làm cho mọi người ghé mắt lomnhình, mà thường khi phải chịu lấy lời « thất giáo »

(Sau sẽ tiếp theo)

N. C. M. B.

Rượu Cỏ-nhạc VIEILLE EAU-DE-VIE DEJEAN là một thứ rượu rất có danh-tiếng hơn bốn chục năm nay.

偵探小説
Trình thám tiên thuyết
 (ROMAN DE DÉTECTIVE)

(Tiếp theo)

Lại-xuân-Điền xem thơ rồi, bèn để xuống suy nghĩ một mình, tính kim thể nào mà cất vãn A-Hoa, lần qua trở lại cả đêm ngủ không yên giấc.

Sáng ra vừa lúc 8 giờ quá có một tên tiểu-dồng cầm một phong thơ nhỏ đem đến dâng cho Tá-trị Phu-nhân, Phu-nhân xem rồi coi ý rợn rợn bản hịu và dạy lại mà nói với Lại-xuân-Điền rằng: Thiệt rùi quá! Tôi bảo chứng cho một người bịnh

vào nằm nhà thương, mà nay người ấy đã chết rồi, tôi phải vào nhà thương mà tính toán công việc, xin thầy ở nhà mà tiếp khách thế cho tôi.» Lại-xuân-Điền lãnh mạng đưa Phu-nhân ra khỏi cửa rồi trở vào phòng từng lầu thứ hai, xô cửa mà vào, ai ngờ cửa khóa chặt cứng xô không được, lần lặn mà nghe, thì trong ấy vắng hoe chẳng có tiếng tám chi khua động cửa, bèn gõ cửa mà kêu rằng: « A-Hoa, A-Hoa, công việc của mi nay đã trở mới mang rỏi, mi còn trốn tránh mà làm chi, hãy mở cửa cho mau, nếu không thì ta phá cửa mà vào, mi chạy đâu cho thoát.» Nói như vậy dòi ba lần mà cũng chẳng nghe động dạng chi hết; bèn ráng sức phá cửa bước vào, thấy A-Hoa nằm ngay trên đường mà ngủ, kêu hoài không giậy, bèn bước lại gần nắm tay và giật và kêu. Ai dè tay chơn lạnh ngắt cứng đờ, nâng chét đã bao giờ đi rồi. Lại-xuân-Điền lấy làm lạ, mới nghĩ thầm rằng: «Hay là bản nghe Tá-trị Phu-nhân nói ta là Biện-hộ-sĩ tên là Lại-xuân-Điền ở tại thành Niêu-giò, bản biết ta vẫn có quen lớn với Vĩnh-Tiên, thấy ta đến đây hẳn sợ ta đến mà bắt bản, nên liều mình mà thóc, hoặc bản biết rồi rồi sợ tội mà liều mình. Vậy thì người giết Vĩnh-Tiên chắc là A-Hoa rồi, chớ không còn nghi ngờ chi nữa; nếu chẳng phạm tội sát-nhơn thì lại trốn đi đâu, mà đã trốn được rồi sao còn tự vạ mà thác đi; việc này cũng lạ, khó nghĩ cho ra; nếu nay mà A-Hoa thác rỏi, thì cái án này cũng khó tìm cho ra mới, thiên tằm vụn khổ mới kiếm được bản, mà nay bản đã thác đi rồi, thì ta rất loãn công mà vô ích; song ta nghĩ chẳng ra, không biết bản bị ai giết hay là bản giết lấy mình. Như nói bản bị người giết, thì nội nhà này, trừ Tá-trị Phu-nhân ra không có ai khác nữa, mà Tá-trị Phu-nhân là một người từ-thiện, có lý nào lại đi nỗ giết người; còn như nói bản liều mình mà thác, sao coi hết trong mình lại chẳng có thương tích chi cả.» Suy tới nghĩ lui mà nghĩ không ra, mới tính kêu A-Nghiêu mà thương nghị; liền lấy khăn đỏ dơ ra cửa sổ phất qua phất lại vài lần, bỗng thấy A-Nghiêu ở trong tiệm hớt tóc gần đó bước ra. Xuân-Điền coi kĩ thì là A-Nghiêu

lại thay hình đổi dạng khác hơn hôm qua...
thập hội. Còn A-Nghiêu bước tới thầy...
Lại-xuân-Điền khi sắc chàng vui thì hỏi...
rằng: « Sao tôi coi bộ thầy buồn lắm vậy...
hay là A-Hoa không có ở đây sao? »

— Có chứ, sao không, mà có công như...
không, người bầy vào đó mà coi.

A-Nghiêu bước vào xem trước nhấm...
sau rồi nói rằng: « Ừ! sao mà hân chêt...
vậy, chêt bao giờ vậy cả? »

— Vậy chứ người thầy bầy hỏi nào?

— Mới hỏi tới hôm qua đây, lúc thầy...
với Tá-trị Phu-nhân đi rồi, thì tôi ở...
nóc lầu đỡ ngồi dờm xuống, thấy hân còn...
sống, mạnh mẽ như thường, song tôi thấy...
hân có cầm cái chi trong tay, dờ lên đỡ...
xuống giống hình hườn thuốc thì phải. »

Và nói và bước lại gần thầy A-Hoa, mò...
cùng 4 phía mà kiếm.

Lại-xuân-Điền thầy A-Nghiêu mò kiếm...
làng xàng thì hỏi rằng: « Người mò...
kiếm giống gì vậy? » A-Nghiêu nói: « Đem...
hôm qua tôi rình thấy hân cầm cái chi...
trong tay, giống hình hườn thuốc, dờ...
lên đỡ xuống nhấm nhấm một mình có...
mؤمن... » A-Nghiêu và nói và mò, vừa...
nói đến đó thì đã mò được miếng giấy gói...
thuốc, liền đưa cho Lại-xuân-Điền coi mà...
nói rằng: « Đây này, nếu vậy thì hỏi hân...
hân đã uống thuốc độc gì mà thác đây...
chắc rồi. » Lại-xuân-Điền tiếp lấy xem coi,

nghe hơi thuốc ấy mạnh liệt dị thường thì...
nói rằng: « Phải rồi, phải rồi. » A-Nghiêu...
lại nói: « Tuy vậy mà tôi coi cái thần khí...
của hân đây, không lẽ uống thuốc độc...
mà được thác cách thung dung như vậy. »

Lại-xuân-Điền nói: « Cũng không lẽ...
bà Tá-trị Phu-nhân đem thuốc mà gạt...
hân. » A-Nghiêu nói: « Tôi coi tướng bà...
Tá-trị Phu-nhân, không phải là người...
độc ác. » Lại-xuân-Điền nói « Chẳng những...
là bà không phải người độc ác mà lại là...
một người từ thiện rất có danh. » A-...
Nghiêu nói: « Hay là lúc hân đi mua thuốc...
mà người bán thuốc đưa lầm thuốc độc...
đây chẳng? » Lại-xuân-Điền nói: « Không...
có lý, vì mấy tiệm thuốc người ta cần...
thận lắm, phàm những thuốc độc thì...
người ta có dán nhãn riêng cho dễ nhớ...
và an trí riêng ra một chỗ ki-lưỡng lắm,

có lý nào lại bán lầm mà giết người sao? »

nếu vậy thì khó hiểu quá, duy có chờ...
bà Tá-trị Phu-nhân về mà hỏi bà mới...
xong. »

(Sau sẽ tiếp theo)

NGUYỄN-CHÍNH-SÁT.

Nam-trung Nhựt-báo

Mỗi tuần xuất bản một kỳ

Giá trọn năm..... 5 \$00

Giá sáu tháng..... 3 00

Bán lẻ mỗi số..... 0 15

Báo quán tại đường Viénot số 52 Saigon

Thầy Trò nói chuyện

Hôm chiều Chủa-nhựt tuần rồi, vì...
khí trời nóng nực, tôi mới thừa dịp...
thung dung rảo bước mà thừa lương;...
đi ngang qua xóm kia, nghe trong nhà...
có hai thầy trò đang ngồi giảng luận việc...
đời, tôi tọc mạch dừng bước nghe chơi,

THẦY.— Ừ! Vậy chứ hôm rày con...
đi đâu, mà nay mới đến vậy con?

TRÒ.— Dạ, thưa thầy, hôm rày con...
thấy thầy quý-thê bất an, nên con không...
đến mà làm rộn thầy; nay con mới nghe...
một vài câu chữ lạ, nên con phải đến mà...
hỏi thầy cho rõ nghĩa.

THẦY.— Câu chữ gì mà lạ a con?

TRÒ.— Thưa thầy, tôi mới nghe...
hôm thứ 6 tuần rồi đây, họ nói trong...
tờ Nhựt-báo quốc-ngữ kia, có hai cái đề-...
mục, một cái kêu là: Tân-chương, một...
cái kêu là: Bất quá hồi thiệt. Xin thầy...
giải nghĩa.

THẦY.— Ồ, khó chi mà con không hiểu:...
Tân-chương 新章, là: Bài mới. Còn...
Bất quá hồi thiệt 不過回實 là: Chẳng...
qua về thiệt.

Tên học-trò nghe ông thầy giải nghĩa...
như vậy, thì ngơ ngẩn trệt hồi; rồi nói...
rằng: Thưa thầy, tôi e thầy cắt nghĩa lộn...
hay sao chứ? Vì hai câu ấy, như câu kia...
thì cái đề-mục kêu là Tân-chương mà ở...
dưới nghe họ nói chuyện mừng tờ Nhựt-...
báo nào gần phát-biên đó mà. Còn câu...
Bất quá hồi thiệt thì nghe họ nói ở dưới...
đó có đề một câu chữ Langsa rằng: La...
vérité vaut mieux.

THẦY.— Thầy không hiểu chữ Langsa...
vậy con cắt nghĩa câu chữ Langsa đó cho...
thầy nghe, thử coi họ muốn nói chi đó.

TRÒ.— Dạ, thưa thầy, La vérité...
vaut mieux, nghĩa là: Sự thiệt thì hay...
hơn.

Ông thầy nghe nói liền óm bụng mà...
cười ngất một hồi rồi mới nói rằng: Cơ...
khó dữ chưa! Tại họ nói lộn mà làm...
lầy cũng cắt nghĩa sai, hèn chi mà con...
lấy làm lạ cũng phải. Nhựt-báo mới thì...
nói Tân Báo, chứ ai mà nói Tân-...
chương bao giờ, họ người nào đó họ học...
giỏi quá nên họ tự đắc, chẳng thèm hỏi...
ai, nên mới viết càng như vậy. Còn lời...
Tục-ngữ có câu rằng: Thiển ngôn vạn...
ngữ, bất quá hồi thiệt. Nghĩa là: Ngàn...
lời muôn tiếng, chẳng bằng lấy sự thiệt...
là hơn. Ấy cũng là tại họ học lóm mà...
cũng tự đắc, cũng không chịu hỏi ai.

HỒ THIẾT mà viết ra HỒI THIẾT, nên...
thầy mới cắt nghĩa là Về thiệt, sao con...
không nói trước, làm cho thầy cũng cắt...
nghĩa bậy theo; may đó, chứ không thì...
thầy chẳng khỏi bị Châu-Công ngài quở...
nặng.

TRÒ.— À, nghe thầy nói đến Châu-...
Công, thì con lại nhớ một câu này nữa,...
cũng trong tờ Nhựt-báo ấy, cũng nơi mục...
Bất quá hồi thiệt đó, có một câu như vậy:...
« Thế khi Tiên-sanh là Châu-công...
sao chứ, nên chẳng rõ mình là...
Châu-công hóa bướm hay là bướm...
hóa Châu-công? » Chẳng hay nghĩa...
chi vậy thầy?

Ông thầy nghe nói vùng nạt lớn rằng:...
« Thằng này nói bậy dữ bậy! Ấy là tích...
Trang-châu, chứ Châu-công nào, mi khéo...
nghe lóm ở đâu rồi để thừa chớ Nhựt-...
báo, Nhựt-báo nào mà lếu vậy? »

TRÒ.— Húy! Thầy đừng nói vậy, mấy...
câu chữ đó ở trong CÔNG-LUẬN-BÁO...
số 129 mới tuần rồi đây; hai chữ Tân-...
chương là chữ của Lê-hoảng-Muru...
Tiên-sanh, còn 4 chữ: Bất quá hồi thiệt...
và câu: Châu-công hóa bướm, bướm...
hóa Châu-công đó đều là chữ của MỘNG-...
huê-Lầu Tiên-sanh da thầy à!

THẦY.— Vậy sao? Cơ khổ thôi nhưng!...
Sao con không nói trước, để thầy không...

biết mà nói lời, làm cho thầy phải...
mang lời với hai ông, cho hai ông ấy...
cũng như một ông, vì bị viết năm này...
tháng kia, từ kia qua từ nọ, phần thì...
học nhiều quá mà bị đa thơ loạn tâm,...
nên ông nói lộn, chứ có lý nào, đường...
đường một vị Chủ-bút mà dốt cho đến thế...
vậy lộn sao con. Thôi, con hãy lo mà học...
đi, đừng có nói chuyện ông ỉra mà miệt...
kông.

TÂN-VỎ.

Vài lời cảm tạ

Bên-quán rất thâm cảm tạ tình của...
chư qui-ông kể tên sau này để có lòng...
cờ gởi măng-da đóng tiền mua báo trọn...
năm. Vậy từ đây mỗi kỳ, hễ vị nào có...
lòng hảo-hiệp mà gởi bạc đến thì Bên-...
quán sẽ đăng báo liền cho liệt-vị hay, khi...
phải gởi biên-lai cho nọ bót một phần...
tôn-phái, và liệt-vị cũng khỏi thọc công...
gìn giữ nhọc lòng, lại cũng nhớ được...
ngày tháng mua Báo của mình, rất nên...
dâng tạ.

Table with 5 columns: TÊN-HỌ, CHỖ Ở, SỐ BẠC ĐÓNG RỒI, NGÀY MUA, NGÀY MẮNG. Lists names and locations with associated dates and amounts.

Chư tôn

Muốn mua đất dựng cất phố chăng?

Có người muốn bán một sđ đất chừng...
10 ngàn thước vuông. Đất ấy ở gần thành...
phố Saigon cách gare xe lửa Biên-hóa...
chừng 1 trăm 50 thước, nằm theo mé...
đường Boulevard Saigon-Cholon.

Hiện ruộng đất ấy có nhà ngói và vườn...
tược mát mẻ, cau dừa cây trái đủ, Liệt-...
vị mua rồi muốn cất nhà ở chơi cũng...
tốt, hay là cất phố mà cho mướn cũng...
xong, tốt lắm.

Định giá bán mỗi thước vuông chừng...
1\$20 — 1\$30 mà thôi.

Liệt-vị muốn mua, xin viết thư, hoặc...
giao nơi bên-quán mà thương nghị.

.N. C. M. Đ.

Ghe lưỡng bằng sao

Có người muốn bán một chiếc ghe...
lưỡng bằng cây sao, tự mũi chỉ lái liền lạc...
tốt lắm. Bề dài 15 thước Tày, bề ngang...
hai thước, thâm hạ một thước một, dày...
8 phân. Chở được 500 thùng lúa (thùng...
40 lít) mà còn nổi, không sợ sóng tàu.

Lục-châu ai muốn mua, xin đến hay li...
viết thư cho Nông-Cổ-Min-Đam mà thương...
nghị giá cả.

Nữ giới chúng

Mỗi tuần xuất bản một kỳ

Giá trọn năm..... 5 \$00

Giá sáu tháng..... 3 00

Bán lẻ mỗi số..... 0 10

Báo quán tại đường Taberd số 18 Saigon

TÚY KIỀU GIẢI NGHĨA

(Tiếp theo)

Tiếc thay! trong giá (1) trắng ngán,
Đền phong trần (2) cũng phong
trần như ai.

Tè (3) vui âu cũng kiếp người,
Hồng nhan phải giống ở đời mài
ru!

Kiếp xưa đã vụng đường tu,
Kiếp này chẳng kéo đến bù mới
xuôi.

Dầu sao bình đã vỡ rồi, (*)
Lây thân mà trả nợ đời cho xong,

Vừa tuần nguyệt rạng gương
trong, (5) Tú-bà ghé lại thông dong
dặn dò:

« Nghề chơi cũng lắm công phu,
« Làn chơi (6) ta phải biết cho đủ
đều.»

Nàng rằng: «mưa gió dập dều,
« Liều thân thì cũng phải liều
thời!»

Mụ rằng: «Ai cũng như ai (7)
« Bồng nhưng, ai mắt tiền hoài
tới đây?

« Ở trong còn lắm đêu hay,
« Nói đêm khép mở, (7) nỗi ngày
riêng chung (8)

« Này con thuộc lây làm lòng,
« Vành ngoài bảy chữ, vành trong
tám nghệ (10)

« Chơi cho liễu chán hoa chè,
« Cho làn lọc đá, cho mê mẩn đời!

« Khi khoe hạnh, lúc nét ngài,
« Khi ngắm ngợi nguyệt, khi cười
cợt hoa.

« Đêu là nghệ nghiệp trong nhà
« Đu ngàn nét ấy mới là làng soi;

Tiếc thay! con người trong như giá,
trắng ngần như thế, mà đến lúc phong
trần, ai cũng như này.

Sự buồn vui cũng kiếp của con người.
Cái giống hồng nhan có phải là giống
còn đời mãi sao?

Vì kiếp xưa của mình đã vụng đường tu.
Téoi! vậy thì kiếp này phải đền bồi
mới xuôi cho chứ?

Dầu sao bình cũng đã vỡ rồi,
Thời! lấy cái thân mà trả cái nợ đời
cho xong.

Vừa tuần nguyệt tỏ rạng như gương
trong (ngày rằm).
Mụ Tú-bà ghé lại dặn dò mọi nỗi:

Trong cái nghề chơi (làm đi) cũng
công phu lắm nỗi,
Nếu làm người thạo chơi, phải biết
cho đủ đều mới đáng.

Kiểu người Tú-bà dặn; rằng: mưa gió
dập dều,
Thế thời thì tôi cũng phải liều thân
tôi mới được.

Tú-bà nói: mình là con diêm không
nghề chi hay cũng như ai kia, thì có ai
chịu mắt tiền hoài tới đây làm chi.

Ở trong sự chơi còn nhiều đêu hay lắm;
Ban đêm ăn nằm khép mở, ban ngày
tinh tỵ riêng chung,

Này! vậy thì con phải thuộc lây làm
lòng:
Vành ngoài chuyện vàng thì có 7 chữ
vành trong ăn nằm thì có 8 nghệ.

Chơi cho chán liễu chè hoa.
Cho đá cũng phải làn lọc, cho đời cũng
mê mẩn theo.

Khi thì khoe hạnh, lúc thì nét ngài, khi
thì ngắm ngợi dưới trăng, khi thì cười
cợt trong hoa.

Nhưng đêu nói đây là cái nghệ nghiệp
trong nhà mệ,
Đu ngàn nét ấy mới gọi là người
thạo chơi cho.

NGHĨA XUÔI

Thương tiếc thay! cái thân phận
người trong như tuyết như giá, mà đến
lúc phong trần rồi thì ai cũng như này.
Thời, buồn vui chi cũng một kiếp con
người, cái giống hồng nhan kia có phải
là giống còn ở đời mãi sao? vì kiếp xưa
mình đã vụng đường tu, cho nên kiếp
này phải đền bồi mới xuôi cho. Dầu sao
nữa thì bình cũng vỡ rồi, vậy thì lấy
thân phận mà trả nợ đời cho xong.

Đương lúc rằm, nguyệt tỏ rạng như gương
trong, mụ Tú-bà ghé lại thông dong
giện gió Kiểu các nỗi « này con! trong cái
nghề chơi cũng lắm nỗi công phu, nếu
muốn cho ra người thạo chơi thì con
phải biết cho đủ đều mới đáng.»

Kiểu rằng: « Dập dều mưa gió, thế vậy
thì con cũng liều thân con cho rồi.»

Mụ Tú-bà nói: « Con phải biết, nếu
mình mua son bán phấn, không nghề chi
hay hơn gái thường kia, thì có ai mắt
tiền hoài mà tới chơi với mình đâu? ầy
vậy trong nghề chơi có lắm lắm đêu hay!

Nổi đêm khép mở, nỗi ngày riêng chung;
vậy con phải nhớ thuộc lòng; vành ngoài
có bảy chữ, nói chuyện cho khách mà
vành trong có 8 nghệ ăn nằm cho khách
khoái, chơi cho chán liễu chè hoa cho
đá cũng làn lọc, cho đời cũng mê mẩn;
Khi khoe hạnh (dào nhân) khi thì cạo sứt
mặt mày, khi thì ngắm ngợi dưới nguyệt,
khi lại trong vườn hoa cười cợt; nhưng
cái đêu mệ dạy đây là nghệ nghiệp
trong nhà mình, thạo cho đủ ngàn nét
ấy mới phải là người thạo chơi đó.

BIÊN TÍCH

(1) Trong giá. — Trắng trong như
già như tuyết.

(2) Phong trần. — Gió bụi; hiểu
nghĩa rộng là cực khổ.

(3) Té. — Buồn (tiếng Bắc).

(4) Bình đã vỡ rồi. — Thất thân với
Mã-Sinh và Sở-khanh rồi, như cái bình
lạnh đã bể.

(5) Nguyệt rạng gương trong. — Mặt
trăng sáng như gương trong. Trong
sách Tây-sương có câu: Nguyệt minh
như viên cảnh, Nghĩa là: mặt trăng soi
sáng như gương trong; chỉ là ngày rằm,

(6) Làn chơi. — Người thạo việc chơi
bời hoa nguyệt.

(7) Ai cũng như ai. — Mình làm đi
không nghề chi hay hơn đôn-bà thường
thì có ai mắt tiền đến chơi hoài sao?
chỉ nghĩa có nghề chi hay; cho kẻ chơi
mè mới đến hoài cho chơi!!

(8) Mỗi đêm khép mở. — Trong lúc ban
đêm ăn nằm với khách phải có nghề chi
hay.

(9) Nỗi ngày riêng chung. — Ban ngày
chuyện vàng tình tự cũng phải có nghề
hay mà nói chuyện.

(10) Vành ngoài bảy chữ. — 1° Khóc,
khóc lóc làm bộ cho khách mê 2° Tiễn,
cất tức buộc vào hai cánh tay. 3° Thích,
lấy kim thích chữ vào hai cánh tay. 4°
Thiếu, đốt nhan thể nguyên kết làm vợ
chồng. 5° Giá, làm bộ đòi theo chồng.
6° Tẩu, nói dối rủ cùng nhau trốn đi. 7°
Tế, làm bộ tự tử, sự sống chết có nhau.

Trong bảy chữ này làm bộ như thế cho
khách tưởng có tình với khách. Ý làm
bộ cho khách mê đó.

(11) tám nghệ 1° Ăn nằm với kẻ nhỏ thì
dùng phép Kịch cổ thời hoa. 2° Ăn nằm
với kẻ cao lớn thì dùng phép Kim liêng

song loa. 3° Người nòng nây thì dùng
phép Đại tiện kỳ cổ. 4° Người chậm chạp
thì dùng phép Mạn dã khinh sao. 5°
Người không quen chơi thạo chơi, thì
dùng phép Khôn thuyên tâm trật. 6°
Người thạo chơi thì dùng phép Tả chỉ
hiếu tri. 7° Người đa tình lắm thì dùng
phép Tả tâm truy hôn. 8° Kẻ tham sắc
thì dùng phép Nhàn nhàn nhiệm tẩu. Còn
nhiều phép chơi song không hơn tám
phép này, nghệ ăn nằm với khách làm cho
khách mê nếu nói rõ nghĩa nghệ không
thanh (xin miễn nghị)

(Sưu tập theo)
TRƯƠNG-MINH-BIỆN

THI PHỔ

(VIE LITTÉRAIRE)

(Tự thuật)

MƯỜN VẠN LÊ-SUM

Lặng lẽ trời xuân nào sự tình,
Niềm riêng tỏ với bóng trăng thanh;
Chạm tay nguyệt-lão xe duyên thắm,
Đợi lối kiều-lam buộc chữ mảnh;

Gió vắng đưa nhành hoa ú nhụy,
Đem khuya chong bóng gác tầng canh;
Tối đừ hai kỷ chưa rời tình,
Nhắm chái rêu mây hổ tức xanh.

NGUYỄN-TRUNG-HẬU.

HỌA VẬN

Thăm tình chưa xong cái nợ tình,
Vào ra thốn-thử lúc trăng thanh
Mỗi mạng khôn thấu lòng tơ vương,
Trông gió hăng mong mối chữ mảnh.
Chồng-chập gánh sầu, sầu trời khúc,
Ngón ngan đoạn thắm, thắm cầm canh.
Ba sanh hương lửa đầu mây mắng,
Khóa phụng thừa long kíp tác sanh.

ĐẠO-CHÂU.

HỌA-VẬN

Ta lợi biết ta bạn hữu tình,
Mai chờ kiết sĩ sứ gần thanh.
Đã hay lá thắm người mai giỏi,
Nhưng chọn tay Ngươn sợi chỉ mảnh.
Má phấn ừ ở trong cổ cánh,
Chuòn vàng dục-đá lúc tầng canh.

Ôm cầm đóng bực chờ tri kỷ,
Cạng kiem trong trần máy mắt sanh.
MƯỜI NGUYỄN-KIM-CHÂU
(Longxuyên)

THỨ GIANG-HỒ

(Tích Giu-ly-Huê lưu lạc)

Bến xứ Ly-ly-bu

(VOYAGE DE GULLIVER)

(tiếp theo)

Đó rồi tôi lui về nhà sửa sang hành
lý, kêu 500 tên thợ sửa bươm lót sạp.
Còn phần tôi thì lo sửa ruột, đánh giày.
Xong rồi tôi đi dọc theo mé biển kiểm cả
buổi mới được 1 viên đá đơn đơn, xách
về buộc vào đường đời giả mỗ-neo dùng
đỡ. Ôi! kẻ sao cho xiết những sự nhọc
nhân cực khổ! Vạn sự cũng một mình
tôi; không ai làm được, tôi phải bôn
hân đồn cây làm chèo và chèo cột
bướm, may nhờ có ít tay thợ giỏi của vua
cho theo giúp việc!

Làm trọn 1 tháng trường các việc mới
xong; tôi bèn vào triều từ giả ngài vàng.
Vua và bá quan đồng đi giá khỏi triều
đưa đón, kêu « phân-ly » ra rít bên
tái! Vua sai khiến theo cho tôi 50 bao
vàng; tôi tạ ơn, thỉnh lấy bỏ vào bao-tay
mà cất.

Tôi đăm theo tàu 100 con gà và 300
con trư, lại cụ bị vật thực sáng sủa,
như là thật khó nhiều lắm. Sẵn điệp tôi
chờ theo 6 con bò cái và 1 cặp bò đực
với ít con chiên, cõ ý về xứ nuôi má lấy
giống. Tôi rủ theo mười người bôn-thò
song đức vna cãng trở không cho.

Đầu đó an bài, nhằm ngày 24 tháng
8 năm 1701 tôi xuống thuyền kéo neo
tấn phát. Đi chừng 4 dặm đường, lối 10
giờ khuya, trước mặt có một cái cù-lao
đài chừng trăm thước. Thuyền tôi thẳng
đến tận nơi, xáo neo dựa bãi, coi ra là
1 cái cù-lao hoang. Tôi mệt mỏi nằm queo
an giấc, chừng tỉnh ra thì mặt trời cao

mú. Đềm tám ba hột sơ sai rồi trương
bướm một lá như bay, lây địa-bàn giống
hương! Tôi nhắm khóm củ-lao đông-
bắc đất Văn-diêm, nhưng mà đi chưa tới
kiếp.

Bữa sau, lối 3 giờ chiều, thỉnh linh lô
dạn 1 chiếc tàu rẽ sóng chạy ngang về
phía đông-nam. Tôi bèn trương bươm
lên hết, nhắm chiếc tàu ấy chạy theo. Chạy
được nửa giờ, hai đảng thấy nhau gần,
tàu ấy bèn rúc cõ lên, bắn 1 tiếng súng
ra hiệu chào mừng. Xem kỹ lại, là tàu
Anh-quốc! Kẻ sao xiết nỗi vui mừng!
Tôi lật đặt tất mầy con bò và mầy con
trư dồn đại vô túi, quơ nhàu vật-thực.
chạy riết lên bờ với tay ngoắt đại. Bên
kia hiểu ý, xáp lại rước qua.

Nguyên tàu này là tàu buôn đi Nhật-
bôn mới về, có quan thủy-sư Văn-bích,
vốn là người thuần-hậu, trải nghề biển-
giả. Trong bọn bạn tàu, tôi nhìn ra có 1
bạn cố-giao tên là Vĩnh-Lãm. Anh em

HOA VẠN

Đàn đập bảy lau một chữ tình,
Ngân ngơ bên triêu lúc đêm thanh;
Oanh vàng uốn lưỡi trao duyên thắm,
Thổ bạc soi gương bước chỉ mảnh;
Lãnh-lót bang chiều nhàn trở tiếng,
Nhích-khoan đêm lục ống tàng canh;
Sóng tình đập-dá xuân thu chất,
Ngành-lại rêu mây đã kém xanh.

Đào-Công.

HOA VẠN

Ngơ tai chiu dốt chuyện phòng tình,
Tiết lịch trao đôi một vẻ thanh.
Sợ nắng tấp hoa, hoa ủ mặt,
Trông oanh bện liễu, liễu buồn mảnh;
Phồng thêu đầu để muối hương phấn,
Lầu cổ vui thăm việc cười canh;
Rào rập nguồn đào yếm cửa động,
Sá gì cheo chét tiếng chùn xanh.

Tiền nữ : ĐỖ-NHƯ-SƯƠNG.

HOA VẠN

Bận lòng vì rối chút tơ tình,
Điền-hẹn non thê nguyên chửa thanh;
Rỉ-rả mưa chàng oanh biển thốt.

Lao-rao gió thúc liễu buồn mảnh,
Oanh-trong ngớt lạnh hương đôi hạt,
Phi-túy mền chính nguyệt in mây cánh,
Vàng đá trầm năm ghi tạc đá.
Cho càng cho thòai ước mây mảnh.
Đào-Nguyên.

HOA NGUYỄN-VẠN

Tượng bời đa mang một chữ tình,
Tơ vảy tóc vương trời đêm thanh,
Duyên kia như nhấc duyên nồng-đượm,
Phận nợ thêm thương phận mỏng-mảnh,
Gánh ngự đề thi, đồng lập lá.
Điền-Dương xuân mộng giắt tàng canh,
Bề tình leo luồn bao nhiêu lược,
Ngành-lại hữu thay mái tóc xanh.

LAM-LỢI.

HOA VẠN

Vì chàng đưa hơi lợng sóng tình,
Tơ sâu nào vướng tấm bằng thanh,
Mưa tuôn thấm tuổi cánh mai đỏ.
Đêm rọi quên trao nhỡ liễu mảnh,
Hồn bướm xuân về đơn mấy độ.
Đông câu lá bật nhất cầm canh,

Mây che Tân-lãnh doanh trong lụy,
Tuyết vắng thối đánh liễu kém xanh.
Madame HUE-RIEU-HY.
(Lông-xuyên)

Đề: Thiên địa phong trần,
hồng nhan đa truân

Giờ buổi đất trời rất dở dang,
Lấp chôn nước-chối bực hồng nhan;
Sắc xinh đầu rủa càng xinh sắc,
Trắng đoạn rói ra cũng đoạn trăng.
Bể này tư dung đoan các tía,
Sao còn dây dợ bước quang san.
Ghét ghen kết cuộc ghê con Tào,
Tài mạng hêm chi mãi bước răng,

PHAN-CAO

HOÀI TÌNH

Ở này tri kỷ liễu đài-chương,
Viết thân ta luông đoạn trường;
Hoan lộ tình say nếm ái-truất,
Trương loan mê mẩn nỗi tư-lương.
Trăm non khôn lấp đường yêu-chuộng,
Ngân biển khó hóa mạch nhớ-thương.
Cũng muốn khổ tình, tình chàng-khường
Ai ôi xin gán chữ cang thường.

PHAN-CAO.

được vương tròn, nên tôi quyết tình
giết áo ra đi, bèn từ giã thế nhĩ mà
cắt gấn.

THIỆT LA

Người lên ngựa, kẻ chia bầu,
Rừng-phong thu đã nhuộm màu quang-san.
Dặm hồng bụi cuốn chinh an,
Trông người đã khuất mây ngàn đầu xanh.
Người về chích bóng năm canh,
Kẻ đi muốn dậm, một mình xa xứ.

(Sau sẽ tiếp theo)

D. T.

thiên hạ nuôi lấy giống chiến này, vì
lòng nó đã nhuyển lại đây, nên lợi cho nhà
đột tở ni làm.

Chồng vợ đoàn-viện đầu được nửa năm,
rồi cũng chạnh niềm nhớ cảnh-giang-hồ,
bên sứa sang khầu gối như xưa, kim
phương thế cho vợ con độ-nhật; lại cho
thêm 1.500 đồng vàng phòng khi bất-trất
có sáng mà dùng.

Còn lại bao nhiêu tôi-buộc-hết vào lưng
quyết chuyên này châu lưu khắp cõi, dùng
thương-mãi mà gây thêm vốn liễn.

Và lại, ở nhà chú tôi khi chưa qua đời
có trí phần ăn cho tôi được ít vườn đất
tốt, thường năm huê-lợi chừng 40 đồng
vàng, và nợ nần cho vay cũng bộn, nên
tôi không lo chi vợ con ở nhà đến nỗi
cơ-hàng.

Thằng con út tôi nay cũng lớn khôn,
đã cho vào trường học tập. Còn con gái
đầu lòng tôi nay đã có đôi bạn rồi, phước
nhà gái trai có đủ. Vì vậy đầu-dây đều

mừng rỡ, vạn phước hân-huynh, người
bên đem tôi ra trình diện cho quan-thầy-
sư-Vân-bích. Ngài tiếp mừng trọng hậu
rồi hỏi qua lý lịch căn nguyên? Tôi thò
vào túi bắt bỏ chiến sấp ra nơi ghế mà
thuật việc cho người nghe. Tôi lại chỉ
mấy tôi vàng cùng là trần-châu-sản-vật,
người coi thối đã mê mết. Tôi cho ngài
bắt một bao vàng và hứa chứng về Anh-
quốc sẽ cho thêm ít con bò và một con
chiến-cái.

Việc đáng sá không đều chi lạ. Ngày 13
Avril 1702 về tới Di-nơ, là quê cũ. Cõi
lại, bao có một con trâu, bị chuột dưới
tàu cắn chết; còn bao nhiêu mảnh mẽ
như thường.

Tôi ở lại quê nhà chẳng dựng bao lâu,
mà nhớ mỗi ngày đem bò, chiến ra chợ
cho thiên-hạ coi, lấy tiền khá quá. Nhưng
mà chẳng phải nghề mình làm lâu không
được. Cách một ít lâu tôi bán lại được 6
trăm đồng vàng. Tôi cũng có ý bán ra cho

Ai có giày vụng
và giẻ rách
NÊN ĐỂ DÀNH MÀ BÁN

Lò làm giày Nam-kỳ, hiệu là:
Nam-kỳ Chì-cuộc Công-ti, nay lập
đã gán thành rói; nên kể từ ngày
nay, đã khởi sự mua các thứ giày
vụng và giẻ rách, Lục-châu như
ai có giày lộn bất kỳ là giày chỉ,
xin hãy để dành mà bán, hoặc giẻ
rách như: giẻ vải, giẻ lụa, thì Công-
ti đều mua hết, trừ ra có thứ giẻ
đen và nỉ thì không mua mà thôi;
à vậy, hễ ai có giày vụng hoặc các
thứ giẻ rách đã nói trên đây, thì
xin để dành cho được chừng năm
mười ki-lô rói đem tới mây nơi
chỉ ra sau đây mà bán.

SAIGON, thì nhà số 28, đường
d'Adran.

CHOLON, thì nhà số 20, đường
Quai Testard.

Hai chỗ này đều có người thay
mặt cho Công-ti mà mua.

LỜI RAO RẤT CẦN YẾU

Đàn bà con gái nên xem

Quần-dông, Xương-thọ-đường,
Sâm Nhung Điều-kinh Phụ-khoa-huôn,
quần cáo

Thuộc Điều-kinh Phụ-khoa-huôn của tiệm này
đã có danh tiếng hơn mười năm tại Quảng-
đông, nay danh van cả nước, tiếng-hạ đồn nhau
đem mua nước rửa, chẳng ngọt khi nào.
Nhưng mà các tiệm chưa hay, cho nên ông chủ
tiệm này vì lòng thương cứu nhân, đã pha
chê thuốc rửa, rửa thêm nhiều thấy hay
mà chê thuốc huôn gây thêm cho nhiều nà rái
ra chổ đẹn trong thì giới. Nếu đàn-bà mà dùng
nó thì sẽ tiện trớ bệnh khô, sanh con cái được
nhiều mà giúp cho Tạo-vật chổ còn khuyết điểm,
cũng thể theo lòng hảo sanh của trời đất.

Nay tại Nam-kỳ người Đại-lý cho hôn-đường
là tiệm Đôn-nam-Long ở tại Chợ-lớn, đường Can-
ton, số 32, có bán, còn trong Lục-tỉnh mây nhà
buôn lớn cũng đều có bán; mỗi bữa uống 1 huôn,
uống với nước trà, kỳ ăn đó sống sít rau cỏ
lạnh lẽo.

Các cô, các bà, hãy mua về dùng thử mà coi,
thì mới tường hay giờ. Và có mua thì xin phải
nhìn chỉ hiệu con Sư tử đạp trái đất thì mới
khỏi lầm đó giả, mỗi hộp chác giá 1\$00.

Thuộc huôn này chủ trị đàn-bà con-gái tiền
thiên bất túc, khí thể bực nhược, hậu thiên thâm
đường huyết-mạch kém hao; đường kính hoặc
sớm hoặc trễ, thoát có thoát không, hoặc có đường
kính thì đau bụng, hoặc bạch-dối, hoặc huyết
hàng, phạm các bệnh ấy thấy đều dùng được.
Thuộc huôn này chẳng nói là phụ-khoa thánh-
được mà thôi, thiết là chứng-từ linh-dơn đó.
Người nào không thái ghen, hễ uống nó thường
thì thấy hiệu nghiệm.

Ngô-VÂN-Trai kêu rằng: Tư-Kh
tại đường Gia-phú, Bình-tây.

TRẠI THỢ MỘC MICHEL
Nguyễn-biệt-Hòa
Tại chợ Lái-Thiêu

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là:
Bàn ăn mặc-dá dát, có cán 2 kiêu. — Bàn
ăn mặc-dá trơn có kẻ thành. — Bàn
đay mặc-gỗ liền 4 kiêu. — Bàn tròn 4
trụ mặc-dá. — Bàn tròn 4 trụ mặc-thủy. — Bàn
xây cốt mặc-liền. — Bàn lau 12 trụ. — Bàn
khách (salon). — Bàn rượu (apéritif) 8
kiêu. — Váng một chơn tiện, văng ghé
hai, và văng ba. Tủ thờ, cần 3 kiêu; Tủ áo,
Tủ rượu (buffet); giá nón đá (Porte
parapluie et chapeau), Trụ kiền (colonne)
ghế bàn-kết (Banquette), ghế ngồi 5 kiêu,
ghế Bàn nguyệt, bàn viết 3 kiêu, văng
một bằng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kiêu thời, bằng cây
trắc, cầm lai, gỗ, toàn là cây danh mộc,
thợ làm khéo léo tinh xảo, không giả dối.

Xin quí ông có muốn dùng các món
đồ chùng dọn trong nhà, thì xin gửi 1 ơ,
hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại
chợ Lái-Thiêu đường ra công-xi heo
(Abattoir), hoặc mua hay là đặc, thì tôi
sẵn lòng làm mau và vừa theo ý quí-vi.

CHỦ TRẠI MỘC.
cần khải

LỜI RAO

Kính cung tôn bâng quan khách được
hay: Nhà ngũ hiệu ĐƯƠNG-HUỆ-VĨNH-
PHÁT, ở đường AMIRAL COURBET, môn
bãi 53, Saigon, phòng vệ sạch sẽ tinh anh,
đã rộng rãi mát mẽ, mà giá tiền rẻ hơn,
lại gần gare chánh Saigon, rất tiện bề
cho quan khách tới lui, xin rộng lòng
thi ân một chuyến thì sẽ rõ trong tiệm
chúng tôi lễ hiền kính sí là thế nào.

ANTOINE BÀU, đồn kính.
N° 53, Amiral Courbet.

ICH-NGUON-ĐƯỜNG LÃO ĐƯỢC PHỒNG
Ở ĐƯỜNG AMIRAL ROZE, SỐ 55, TẠI CHỢ-CỦ SAIGON

丸補雙衣金
KIM-Y-SONG-BỒ-HOÀN
 Thuốc bổ khí huyết)

Lấy lý tự nhiên mà luận sự sống của người cũng như sự sống của thảo mộc vậy, loài thảo mộc xanh tươi thì sống thì tươi tốt xanh-sắc, song cả ngày bị sương nắng gió chẳng đứng nhựa gột giọt mưa cũng khô héo sương tuyết đầu rậm rạp cho làm cũng khô thế thanh mầu bén-dại cho đứng, nếu suy ra sự sống của người cũng vậy. Phần người bình sanh ương nơi tánh mạng mà tánh mạng do nơi huyết khí, huyết khí giúp đỡ tinh thần thể chất sung túc thì sự như thường sáu-sắc, cân huyết khí đang hoà đầy đủ thì thần thể cũng dồi mạnh mẽ, tinh thần vững vàng. Bởi vậy người sanh ra phần nhiều lúc nhỏ vì thiếu tinh thể sắc đục không chừng, hoặc lo lắng quá độ, mỗi mỗi hay gắng sức nhọc lòng, cứ chỉ thất tiết, nên phải hao kém tinh thần, lưng vai khi huyết, xảy ra đầu tiên thiên hao tức hậu thiên hao nhược, nguồn khí dần suy, nên máu cho thâm thể hoàn toàn lại như xưa, thì phải bồi bổ huyết khí, dùng đường tinh thần khác nào như loài cỏ cây kia gặp cơn khô héo muốn cho thanh tươi lại thì phải vun phân tưới nước cho kịp thì ít trở nên thanh mầu tốt tươi mà đem bông trái, vì vậy nếu người mà bị suy nhược rồi thì phải bồi bổ khí huyết, vun quén tinh thần để được phần điền niên ích thọ chứng tỏ lương phương ấy là lẽ thường trong sự vệ sanh của người.

Nếu Bản-Đường gia tâm chính xét mà chế nên phương thuốc Sâm-Nhung-Kim-Y-Song-Bồ-Hoàn này rất nên thần hiệu, chọn thuốc tốt và các vị tánh hoà hoà không nóng không mát phối hiệp trụng theo phép điều đường nguồn khí, bổ ít tinh thần, áo vàng bao sáp bảo chế kỹ càng, công hay thượng phẩm phòng trị các chứng bệnh kể ra sau đây:

Tinh kém huyết khô. Minh gầy vóc ốm. Mỗi lưng tê gối. Bại hoá từ chi. Tinh thần dần suy. Chẳng vui phòng sự. Lao tâm tiêu tử. Mộng mị đi tinh. Giàu sắc không chừng. Thèm vui quá độ. Xây xam mặt mày. Nhứt đầu chóng vàng. Đêm nằm trằn trọc. Ăn uống không tiêu. Làm việc quá nhiều. Nặng nề thân thể. Khi một khi khỏe. Bệnh hậu thất điều. Các chứng kể đây. Trị nên hiệu nghiệm. Thuốc này mầu nhiệm. Bồi bổ tinh thần. Chẳng sánh tiền đơn. So tây thuốc phạt.

Thuốc bổ này bắt đầu đời ông đời là già trẻ chi đồng đều bổ khí huyết, sanh hóa tinh thần sống lâu mạnh mẽ, mau sanh con, già trẻ nên trẻ còn đường trẻ lại thêm sức lực mạnh mẽ, thần thể sung túc đa thị minh mang của như người suy nhược nhiều bởi bệnh hậu, đầu óc mệt mỏi, yếu đuối dùng luôn thuốc này trong một tháng chắc thầy bệnh thể mạnh mẽ, trạng kiện tinh thần lại như xưa chẳng sai và lại trừ các chứng bệnh hay sẽ dần thanh nhàn, rõ ràng là một phương thuốc vệ sanh rất hay rất quý trên đời.

Một hoàn giá..... 0\$50
 Trên hộp bốn hoàn giá... 1\$80

丸鳳坤科婦
Phụ-khoa khôn-phụng-hoàn
THUỐC ĐIỀU KINH CHUÔNG TỬ

Phàm người đời bà đường kinh nguyệt có chứng thì nặng nề hàng ngày, đến gặp cơn s như để mà nặng nề hàng ngày cũng bởi nơi thần thể dung hoà khí huyết sung túc mà ra. Song ai cũng mong mỗi đều mạnh giỏi việc kinh nguyệt cho đúng kỳ và cơn sanh để được bình an mọi sự, mà chẳng hay tìm phương giữ mình, tìm thuốc hay dùng ngăn ngừa trước cho khỏi đau hậu hoặc về sau, vì như cây cỏ mà đặt g tốt tươi nhờ bởi khí âm dương hoà hũa, còn người mà đặt mạnh mẽ là nhờ nơi khí huyết điều hoà, nên mọi người phải lo phòng trước lúc chưa bệnh, hay hơn là để gặp bệnh mới lo tìm thuốc hay. Xét cho kỹ người sanh thường hay có bệnh không chừng. Đây tóm một đầu

CÁO BẠCH

Nguyên tiệm tôi đã khai sáng từ năm 1868 đến nay, chuyên chế ròng các thứ thuốc hay thần hiệu, đều có dùng cái nhãn Mầu-đơn phụng làm tin, có gói bán trong các tỉnh Nam-kỳ, xin chú qui-vị có dùng phải nhìn kỹ, ít khi lầm lẫn đồ giả-mạo, còn như chú-vị ở xa chợ nhằm chỗ không có, mà muốn dùng thuốc của tôi, hoặc mua về bán, xin viết thư cho tiệm tôi rõ, thì tôi sẽ gửi thuốc lập tức, mà gửi *contre remboursement*, nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc, còn để bao che như vậy: M. A. Anh, rue Amiral Roze n°55 Saigon. Vốn tôi hàng giv một lòng chắc chắn (Tiên nghĩa nhi hậu lợi)

dại khái của đời bà khi kinh nguyệt và cơn sanh để là đều rất qua hệ mà nói, cơn kỳ dư biệt bao nhiêu chứng bệnh hay xảy đến thanh nhàn kể sao cho xiết. Nên bản-Đường có chế phương thuốc Khôn-Phụng này thật là một phương thuốc thượng hạng thuốc đá hay lại hiệp sức diệu dược và bảo chế kỹ càng, bao sáp làm hoàn tánh được mỗi mỗi đều trụng theo cách điều kinh chuông tử rất nên thần hiệu, thiên hạ khắp dùng đã là rõ là một phương thánh dược trên đời, nên người đương mạnh mẽ thường dùng thuốc này thì chắc mạnh giỏi luôn luôn không hay đau vặt, còn đời bà có chứng thì mau sanh con, chỉ như đã có thai lại thêm bồi bổ cho an thai và giúp sức mạnh mẽ đến cơn sanh đẻ, chẳng vậy mà thôi, đầu con gái mới lên lên dùng thuốc này cũng hữu hạnh lắm là thêm điều bồi dưỡng kinh, bồi bổ khí huyết đa thị minh mang, thanh tươi nhan sắc, thân thể phương phi diệt trừ bá bệnh. Thiết là một phương thuốc vệ sanh của đời bà.

- TRỊ NHỮNG CHỨNG**
- 1 Đồn bà khí huyết kém suy, đường kinh không tới chậm con.
  - 2 Đường kinh hư, hoặc khi nhiều khi ít, trở ngược không chừng.
  - 3 Bởi đường kinh không tới liền ra chứng đau bụng.
  - 4 Đường kinh bế, nghịch hành, ít máu.
  - 5 Đường kinh rêu huyết đợt đợt hoặc đỏ bầm.
  - 6 Huyết bạch, huyết băng, thần thể đau o, tinh thần gầy yếu.
  - 7 Hoặc lo lắng nhiều, mặt nhợt nhạt thân thể hôi.
  - 8 Nghẹn, tức đản lưng mỗi giờ, ăn không tiêu, nhứt đầu, bụng dạ bán hoàn, mặt mày xây xam.
  - 9 Thai bệnh, máy động chẳng êm thân thể mỗi té chi phát thũng.
  - 10 Lúc sanh để huyết dư còn lại, hoặc nhạo (thai y) ra không hết mà sanh bệnh.
- Các chứng nói trên đây dùng đến thuốc Khôn-Phụng này tức thì lành đã.
- Mỗi một hoàn giá..... 0\$40
 Nguyên một hộp 4 hoàn giá. 1\$80

ich-nguon-Đường.

MỸ KỸ

Tiệm họa chơn dung và khắc con dấu

Ở đường Turc, số 16

NGANG NHÀ HÀNG MOTTET, SAIGON

Kính cáo cùng quý khách đặng hay, tại tiệm tôi có làm mã đá băng đá cẩm thạch đá xanh Tonkin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mũ thun bằng cây, chạm bản đồng cùng hoa điều thảo mộc theo lá nhân hiệu, ván ván....

Mộ bia chạm bản đá cẩm thạch. Có thợ họa chơn dung nhảm hình người mà vẽ bằng dầu sơn vô bố, nước thuốc, mực Tàu, viết chỉ than, họa biên liễn và tranh, họa sơn thủy.

Articles de Tonkin et Chaussures en tous genres.

TRƯƠNG-NGỌC-GIỮ cần khải.

QUYNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU'

Số 20, đường Amiral-Courbet

(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, nước-mắm, tâm, cám, trà bột, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật dụng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán ròng nước-mắm ở tỉnh Bình-tuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố giới giây, thì có kẻ đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẽ từ từ. Muốn dùng cơm từ bữa ăn, hay là muốn dùng cơm tăng cúng đặng. Lại có chỗ nghỉ ngơi thong thả xin cửu ông ghé chơi một phen thì rõ

Xin hải đến thử xem...
 Mầu lam! Mà rất kỹ càng
 TIỆM MÂY

Nguyễn-hửu-Sanh

Ở gần Gare xe lửa Cầu-ông-lãnh

Máy đồ các thứ kiểu áo-xiêm ván, dài, và y phục Âu-châu (paletot) theo thừng thố. Có bán sẵn, vải-bà, tơ-lụa, kiểu mới bông-lạ Lược-lóng Bắc, Cầm-châu Tàu, cũng hàng Tây, hàng Nhật-bản, các màu sắc.

Ván, Nho, Xuyên, Lành, (Trung-huê) Nhuộm Giã-dụng thật tốt.

Thơ, tướng, truyện quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ, ván ván!!!
 Nếu chú-qui-vị, muốn hỏi kiểu đồ chi, xin viết thư để:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH
 110, Quai de Belgique Cầu-ông-lãnh SAIGON

TRAVAIL SOIGNE
PRIX MODÉRÉS

Kính cáo chú-vị đặng rõ:
 Tiệm tôi khắc các thứ con dấu bằng đồng có đủ thứ kiểu con dấu thường dùng và con dấu có ngày tháng thay đổi, hoặc con dấu in chữ nổi, không phải in bằng mực, (Timbre sec et humide dateur automatique) có mục lục các thứ con dấu để quý-khách lựa dùng và để giá tiền rất rẻ. Xin quý-khách chiếu cố, tôi rất cảm ơn lòng nhiệt-thành.

T.-KHANH-LONG
 Graveur
 149, rue Catinat, Saigon.

CỘT TRÀM VÀ CỤ TRÀM

Kính cáo Lục-châu chú-quản-tử rõ: Tại vựa tôi có trữ đủ thứ Cặp-công Trà-m và Cặp-công giá, dài ván nhỏ lớn đủ thứ đủ hạng để dùng mà ăn nên nhả, hay là đóng để cũng được, như Liệt-vị muốn mua bao nhiêu hoặc hạng nào thứ nào xin viết thư cho tôi mà thương lượng giá cả trước cho xong, thì tôi sẽ cho ghé chỗ đến nhà cho Liệt-vị.

Nay kính
TRẦN-TẤN-TÀI
 Marchand de bois à Nachgia.

NAM-HÔNG-PHÁT
 KHÁCH-SANG

ở đường Boulevard Bonnard, số 106
 ngang gare xe lửa Saigon-Govap
 tại Chợ-mới Saigon

Bán rượu tây và sửa xe máy, đèn essence và đèn alcool.
 Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát, giá rẽ.

Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua bất câu vật chi thì tôi mua giùm, niềm kỹ lưỡng gửi tới chỗ ở mấy ông.
 HUYNH-MƯỠ-KÝ.

LỢI RAO

Kính cáo cùng chú-qui ông và qui thầy đặng hay.

Tôi là Nguyễn-văn-Mít chủ tiệm bán nón tại đường d'Adran môn bài số 110, Kể từ ngày 1er d'Avril 1918, thì tôi dời tiệm qua đường d'Ormay môn bài số 49.— Xin qui ông và qui thầy nhắm lúc nhàn du, xin ghé tiệm tôi xem chơi, thì tôi sẵn lòng tiếp rước.

NGUYỄN-VĂN-MÍT
 49, rue d'Ormay, 49
 SAIGON

LIÊN-THÀNH

ĐÔNG-DƯƠNG SẢN-VẬT CỔ-PHÂN-HỮU-HẠN CÔNG-TY

Mỗi cái tại CHOLON, Quai Testard số 3

Nhãn hiệu này in giấy mà dán vào chỗ hồ trét nắp tin, chỗ bôi sơn dầu ngon lại, là chỗ để thay đổi những chữ làm dấu riêng là a, b, c, d...

LIEN-THANH. Căn nhà

PNOM-PENH BAZAR TRƯƠNG-XUÂN

- Table listing various goods and prices: Bàn si, Bàn lễ, Kẹo, Xe hơi, Khăn, Giấy viết, etc.

Trại thợ mộc hiệu Lược-Long tự Nguyễn-long-Thao ở tại chợ Lái-thiêu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở phía sau phố chợ đường xe hơi Saigon-Thudaumot, có đóng sẵn đủ hàng án dài mặt gỗ liền từ 1m40 cho đến 2m20, bề ngang 0m80 cho đến 1m15...

TIỆM TRONG RANG HIỆU: ĐO-TÀI-SANH Số 26 đường Gialong số 26 CHOLON

—Kính-công-Lực-châu-chư, qui-khách đấng hay tiệm tôi trồng răng và bích răng vàng thuê ngay, trong Lực-châu cũng có nhiều ông đã biết, giá đã rẻ hơn các nơi...

HAY LẮM! HAY LẮM!! Nhân nguyệt văn đáp (LA LUNE ET LA FOËTE) Traduction libre

PAR NGUYỄN-CÔNG-HÒA Giá mỗi cuốn ..... 0\$30

Các tiệm sách ở Saigon đều có bán. Tại Báo-quán Nông-Cổ-Min-Đam cũng có bán.

GIÁ 0\$40 ĐÔNG-ÂM-TỰ-VỊ

Có phụ thêm những chữ không phải đồng âm mà khó viết DICTIONNAIRE DES HOMONYMES ANNAMITES

Trong sách này có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ Đông-âm cũng chữ không nhằm Đông-âm, mà phải viết hỏi hay là ngã, hoặc viết d hay g ở trước, c hay là t có g hay là không g ở sau.

VUA LÓN TRỮ ĐỒ VẬT THỰC NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP HANG MOTTET VÀ CÔNG-TY

H. BLANC và HAUFF Đường CATINAT, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ve)

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tư.

Sữa hiệu CON GÀU

Sữa tươi tốt như mới nặn ra SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ Sữa đặc không đường condensé Vàng sữa béo lén

Sữa bò hiệu CON GÀU tại hành Suisse làm ra

Giấy hút thuốc hiệu CHAUVÉ-SOURIS

Máy viết chữ hiệu UNDERVOD, viết rõ ràng lắm.

Bijouterie Saigonnaise

TIỆM MINH-THÀNH-HÒA BÁN ĐỒ NỮ-TRANG 23, Rue Schroeder, 23 - Saigon

Kính, lời cho lực-châu-chư qui-khách đấng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kim-thời, rất nên xinh đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23.

chào-núi, nên tôi thường hiệu ý qui-bà qui-cô ưa dùng đồ nhẹ nhàn và huê-mỹ. Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay cũng nhờ ơn qui-bà chiếu cố cho người đồng-hang nên việc, tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lực-châu hiệp hùng, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thành tựu.

Nay kính, NGUYỄN-VĂN-LIỆP đit Bly-Khôn.